

ONZE
VOGELS

51^e JAARGANG N° 1, JANUARI 1990

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

De

ssel

VOGELS

ISSN 0030-3224

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Boncsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
HARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.
KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Grotestraat 53 6511 VB Nijmegen.
VORM- EN POSTUURKANARIES aan: J. Kuiper, W. Marisstr. 2, 2282 SP Rijswijk.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 februari 1990

IN DIT NUMMER

	pag.
Dwergbaardvogel	4
Kweken met de barmsijs en andere wildzang	6
Het spenen van grote ara's met geculd en liefde	8
Practische kweek van Grasparkieten	11
Ruwe voedingsvezel in de vogel voeding	14
Kleurkanaries	17
Een tipje agapornis	19
De Gouldamadine en zijn mutaties	20
Zindelijk	23
Ossepickers pure kostgangers	24
Kweekervaringen met Rode Kroonvinken	26
De Roodbuiklijster	27
Nontimalies	28
Over kleurkanaries	30
De Tawny Frogmout ofwel de Australische Uilnachtzwaluw	32
De volière van de maand	38
Kweekervaringen met het Perduifje	39
N.B.v.V. Boekenservice	46
Bondsmededelingen	47
N.B.v.V. Service	47

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
ESVE	10
Beaphar	18
ESVE, IVV, IJsselhal Zwolle	22
CéDé	32
Engelgeer, H. Dijks, Zuid Ned. Vogelmarkt, I.C.B.	33
Vraag en Aanbod	34
W. Stijger, Wolro, Fauna metaalwaren b.v., GEHU	
Avesproduct b.v., Kloeg	35
Fauna metaalwaren b.v., Rien Zagers	37
CéDé	41
Veenendaalse Vogelbeurs, K.B.O.F.	42
Karel Lodewijks, Boskoopse vogelmarkt,	
F. Thijsen Mill, Blankenstijn, Wovo, M. Borgstein	43
Van Keulen, Bogera, Jaap Koopman	44
Holland Diervoeders	45
Siem van 't Hart, Orni-Mondo, Keesmaat	46

Foto voorplaat: Zwartkop dwergbaardvogel

Foto: C. Scholtz/v. 't Hart

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.

Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

D W E R G - B A

Tekst: H.A. Maurer
Foto: J. Blasman en C. Scholtz/v 't Hart.

Goudkop dwergbaardvogel

In de tropische gebieden van de oude en de nieuwe wereld, met uitzondering van Australië, komen baardvogels voor. De familie, Capitonidae genoemd, behorend tot de Orde Piciformes (Spechten) bestaat uit ongeveer 80 soorten en honderden rassen. Met name in Afrika zijn ze zeer talrijk en komen er in de zogenaamde nieuwe wereld maar zo'n twaalfal soorten voor. De baardvogels zijn verwant aan o.a. de honingspeurders, Indicatoridae en de Toekans, Ramphastidae.

Het zijn over het algemeen fraai gekleurde en/of getekende vogels die in grootte variëren van het formaat van een kleurkanarie tot die van een flinke gaai. Ze hebben vrij korte maar stevige poten en aan de voet zijn er twee tenen naar voren en twee tenen naar achteren gericht. Gelijk parkieten en spechten bijvoorbeeld, hebben baardvogels dus ook duidelijk klimvoeten. De naam baardvogel is ontleend aan de fijne en borstelachtige veren die zich om hun vrij stevige en zware snavel bevinden. Bij de ene soort komt die baard overigens wat sterker tot uitdrukking dan bij de andere soort.

Het voedsel van de baardvogels be-

staat uit vruchten, met name vijgen, papaja's en bessen, maar ook uit termieten, insecten, sprinkhanen en zelfs gekko's. Er zijn trouwens ook wel soorten, meestal de grotere, die er niet voor terugdeinzen om ook eieren en zelfs jongen van andere vogelsoorten te verschalken.

Ze nestelen in holten van bomen en dikke takken of in holten in de grond. Die holten hebben ze min of meer zelf uitgehakt, min of meer omdat ze vaak oude spechteholten in gebruik nemen en die dan een beetje naar hun eigen levensstijl en behoeften bijwerken. Als ze zelf tot het echte hakwerk overgaan, zoeken ze toch in de stam en takken

naar plaatsen waar de matorie door enige verrotting al licht vermolmd en relatief zacht is, zodat ze met de snavel niet die kracht behoeven uit te oefenen, zoals de spechten dat kunnen, om een holte uit te hakken. Zo werken althans de dwerg-baardvogels, die van het geslacht Pogoniulus. Alhoewel ze er dan toch nog wel 10 tot 14 dagen voor nodig hebben om een volwaardige en bruikbare nestruimte te scheppen. Genoemde dwerg baardvogels leven in Afrika waar ze zich bij voorkeur ophouden in de met doornachtige struiken begroeide savannen of in de meer open steppengebieden waar in de regel nogal wat verpauperde bomen te vinden zijn.

A R D V O G E L S

Hun 3 tot 4 witte eieren, sommige soorten gemiddeld 2, worden gedurende ongeveer 13 dagen bebroed. In hun gedragingen doen ze wat aan mezen denken.

Het geluid wat ze voortbrengen is een monotoon verklinkend en belachtig 'tink' dat eindeloos wordt herhaald. Daaraan is ook de Engelse naam Tinker bird ontleend. Die roep lijkt veel op het getik met een hamer op een ketel zoals dat vaak ook door ketellappers werd veroorzaakt.

Afgebeeld zijn twee soorten, te weten: **Zwartkop dwergbaardvogel, Pogo-**

niulus bilineatus, ook wel citroenstuit dwergbaardvogel genoemd. Ze komen in 10 rassen voor in West en Zuid Afrika en zijn 11 tot 12 cm groot.

Goudkop dwergbaardvogel, Pogoniulus chrysoconus, welke in 9 rassen voorkomt in Senegal tot Nigeria, Tsjaad, Soedan, Ethiopië, Zaire tot Angola en Zimbabwe en in Malawi. Hun formaat is eveneens 11-12 cm.

In oktober 1972 is er in Zwitserland met een van de Pogoniulussoorten gekweekt. De jongen van de twee eerste broedsels zijn uit het nest geworpen, de derde broedlukte en 1 jong is er uitge-

komen dat na 30 dagen nestverblijf is uitgevlogen en tot een zelfstandig leven is gekomen.

Aan levend voedsel werden meelwormen, wasmotlarven, maden en kleine krekels verstrekt die door het mannetje aan het vrouwtje werden gegeven welke ze doorgaf aan de jongen. Na het uitvliegen zijn ze uitsluitend door het mannetje gevoerd. Drie weken na het uitvliegen kon de jonge vogel zelf voor zijn kostje zorgen.

Er werd nog opgemerkt dat de dwergbaardvogels zich zeer sociaal gedragen, ook in de gezelschapsvolière tegenover prachtvinken.

Zwartkop dwergbaardvogel

Kweken met de barmsijs en andere wildzang

De barmsijs is altijd al bij de houders van Europese vogels een geliefde vogel geweest, ondanks dat hij in Nederland niet als kooivogel in de wet is genemd en dus niet gehouden mag worden. Het geslacht *Acanthis* telt verschillende soorten o.a. de kleine en de Noordse barmsijs. Ik zal u echter niet vervelen met een verdere omschrijving van de soorten, doch mij beperken tot de kweek. De barmsijs is werkelijk bij uitstek geschikt voor de beginnende liefhebber van Europese vogels. Wie nauw met de barmsijs omgaat moet ontgensprekelijk van hem gaan houden, want dit vitale vogeltje is steeds doende en het is echt aangenaam hem gade te slaan. In principe is de kleine barmsijs het meest geschikt als kweekvogel, de noordse barmsijs is zeer gevoelig voor vetzucht.

Streng selecteren is van wezenlijk belang!

Gebruik alleen vogels die bij de aanvang van de kweek in optimale konditie zijn. Voor de kweek namelijk vormt de konditie de basis. Van verder belang zijn de vorm, kleur, tekening en de grootte.

Verder belangrijke zaken zijn:

Heldere ogen, strak in de veren, ademhaling niet hoorbaar, levendig zijn, niet schuw, minimaal 9 maanden oud, geen gezwollen darmen, geen gezwollen lever, geen scherp borstbeen, buikwand niet rimpelig, nagels niet te lang.

Verder willen wij u het volgende advies niet onthouden:

- Breng de vogels met natuurlijke middelen in broedconditie.
- Begin niet te vroeg met de kweek (veel onvruchtbare eieren).
- Oppassen voor overbevolking, 1 koppel per kweekruimte is ideaal.
- Geen koppels van dezelfde soort bij elkaar.
- Geen polygamie.
- Vogels tijdig wennen aan het opkvoeren.
- Kweekruimte meerdere malen per dag betreden (geef de vogels gelegenheid om aan u te wennen).
- Meerdere nestcontroles (voor het ringen het nest aanraken).
- Per jaar per koppel maximaal drie broedsels toestaan.
- Kweekresultaten per koppel nauwkeurig bijhouden.
- Tijdig een verjonging doorvoeren en een popje in reserve houden.
- De jongen in een droge schone ruimte laten uitrusten.

Met deze opsomming wil ik u er alleen attent op maken hoe belangrijk dit alles is.

Volières:

Bij een open voliëre is de externe besmettingsdruk erg groot. Vooral in de omgeving van de menselijke vestigingen zijn ziekte-explosies (vooral onder mussen) legio. Wanneer besmette vogels hun uitwerpselen in de voliëre kunnen deponeren, zullen de gevolgen niet uitblijven. Een volledig overdekte voliëre is daarom noodzaak. Onze

voorkeur gaat uit naar doorschijnende hagelvaste golfplaten zodat een maximum aan licht en zon behouden blijft. Dit voorkomt voor een groot gedeelte bloedmijtplagen, deze parasiet heeft immers een voorkeur voor donkere hoekjes. Houdt eveneens rekening met de temperatuur op hete zomerdagen. Het afdekken met rietmatten of een kalklaag biedt een oplossing. Doe het op tijd! Veiligheidshalve natuurlijk gaas onder de golfplaten aanbrengen.

Richt de voliëre, als je één zijde open houdt, liefst naar het zuidoosten. Dit is echter geen must als de ligging van de woning zulks niet toelaat. Zorg wel dat de wind en inslaande regens zo weinig mogelijk de kweekruimte kunnen bereiken. De bodem is waarschijnlijk het belangrijkste deel van een voliëre en moet zo droog mogelijk blijven. Dit is in ons regenachtige landje echter alleen mogelijk bij een kweekruimte die geheel overdekt is. Een natte bodem houdt ziektekiemen langer in leven en vormt een voortdurende bron van besmetting. Mijn voorkeur gaat uit naar beton of tegels, liefst op plastic folie, voor het optrekkende vocht, en iets afdragend naar buiten. Metselzand wordt in de praktijk het meeste gebruikt, hier is het wekelijks verversen aan te raden. Grt als bodembedekking is sterk af te raden.

Bouw voliëres met gladde en harde materialen. Vermijd klikplankjes, multiplex- of spaanplaten maar gebruik zoveel mogelijk platen op cement basis. Naden en kieren dienen zoveel mogelijk vermeden te worden, ze zijn een schuilplaats voor allerlei ongedierte en moeilijk te ontsmetten. Ga daarom eerst eens bij kwekers kijken die hiermee al ervaring hebben.

Een dichte tussenwand verdient mogelijk de voorkeur. We dienen ons echter te realiseren dat het misschien toch beter is dat de man zijn drift op zijn naaste concurrent uitwerkt dan op zijn vrouwtje.

Struiken zijn in een kweek-voliëre af te raden. De uitwerpselen blijven op de takken en bladeren hangen en kunnen

moeilijk verwijderd worden. Ze zijn dan een voortdurende bron van besmetting.

Houdt na de kweek, niet teveel vogels in een beperkte ruimte. Verdeel de jonge vogels over meerdere voliëres. Bij het uitbreken van epidemische ziektes is dan mogelijk slechts een gedeelte besmet.

Het houtwerk van de kweekruimte kan met carbolineum of black-verniss worden behandeld. Carbolineum bevat het zeer giftige pentachloorpehnol en weert jarenlang bloedmijten. Zorg echter voor voldoende ontluftung en neem voldoende droogtijd in acht (minimaal 2 weken). Niet geplastificeerd gaas kun je behandelen met een laagje black-verniss. Het wordt daardoor beter coorzichtig en duurzamer.

Broedkooien:

Zorg voor een goede ventilatie (geen tocht) en vermijd grote temperatuurverschillen in de kweekruimte waarin de kweekkooien zijn geplaatst. Maak zoveel mogelijk gebruik van het natuurlijk licht. De ideale luchtvochtigheid bedraagt 65%. Een kelder of zolder die door veel vogelhouders wordt gebruikt, is om deze reden niet geschikt. De broedkooien voor Europese vogels moeten ruim 80 cm lang, 50 cm breed en 50 cm hoog zijn. Gebruik gladde materialen die gemakkelijk en efficiënt gereinigd en ontsmet kunnen worden. In broedkooien is het gedrag van het mannetje een steeds terugkerend probleem. Hij kan erg driftig zijn en valt dan zijn vrouwtje lastig. Voorzie daarom in de kooi een plaats om de man van zijn vrouwtje te scheiden en toch binnen elkaars oogbereik te blijven. Deze plaats kunnen we dan later eventueel gebruiken als zgn. babykooi voor de jonge vogels.

De kweekruimte is van essentieel belang voor een goed verloop van het kweekseizoen. De ervaring heeft ons geleerd dat je in een klassieke open of half overdekte gezelschapsvoliëre met beplanting en zonder vaste vloer nooit goede resultaten kunt boeken. Het

aantal jongen per koppel is minimaal en het sterftecijfer ligt er hoog. Het aantal overlevenden zal zeker onvoldoende zijn om de verliezen te compenseren. Het kweken met de barsijs in de kweekkooien raden wij zeker niet aan. Met eigenkweekvogels zal dit later wel mogelijk zijn, nochtans gaat onze voorkeur altijd uit naar de kweekvolière.

Nestmaterialen: Goed werk eist goed materiaal. Daarom is het uiterst belangrijk dat onze vogels een ruime variatie wordt aangeboden. Tijdens de nestbouw kunnen we nog een onderscheid maken tussen ruwbouw en het materiaal dat wordt gebruikt voor het afwerken van het nest, d t laatste vooral voor de binnenzijde van het nest.

Voor ruwbouw: Cocosvezel, fijngras, uitgeplozentouw, gedroogd gras en plantenworteltjes, en voor de afbouw: Dierenhaar, mos, veertjes, pluiz en watten.

Nestgelegenheid: Net zoals voor al de andere Europese vogels, is het voor de barsijs ook van belang dat hij gelegenheid heeft om zijn nestplaats te kiezen. Daarom brengen we een ruime variatie aan van nestgelegenheden, op verschillende hoogten. Voorbeelden van nestplaatsen en nestkastjes: Een oud merelnest, een bos heide (liefst fijne heide), een bos brem (van onderen bij elkaar gehouden), diverse nestkastjes, korjes enz..

Samenstellen van de koppels: De vogels vliegen gezamenlijk in de overdekte volière tot einde januari. Dan worden de mannen en de poppen gescheiden. Zo kunnen ze elkaar niet zien, wel horen. Dit is om ongewenste koppelvorming te voorkomen. Dit is ook het ogenblik om hun konditie te controleren.

Iemand die aandachtig zijn vogels observeert en probeert hun gedrag te begrijpen, constateert tevens weer dat veel gedragingen wel degelijk te berekenen zijn. Aan de volgende verschijnselen kan men b.v. zien dat de barsijs tot broeden wil overgaan: Met nestmateriaal door de volière vliegen, de barsijspop gaat in een vogelnest van andere vogels zitten, meer zingen door de man, veel voeren van de pop door de man en zoeken naar nestmateriaal.

Houdt aan het begin van het kweekseizoen vooral de barsijspop goed in het oog! Bij de barsijsen bepaalt de pop de plaats van het nest. Zien we deze b.v. herhaaldelijk op eenzelfde plaats

scharrelen, zorg daar dan voor een goede nestgelegenheid. De nestbouw duurt soms enkele dagen en soms zelfs 3 weken, e.e.a. afhankelijk van het beschikbare nestmateriaal. Het broeden vangt aan na het leggen van het derde ei.

Het ringen van de vogels: Met het ringen van Europese vogels is, of eigenlijk was het een vreemde zaak. Tot voor enkele jaren heerste algemeen de gedachte dat jonge Europese vogels niet geringd mochten worden, want zo beredeneerde men, "het nest wordt verstoord", of "de ouders zouden de jongen uit het nest werpen". Heden ten dage behoort dit probleem tot het verleden.

Hoe gaan we te werk? Allereerst is er de methode om de ringen zwart te maken met een spuitbusje, de beste methode is echter het aanbrengen van een stukje ventielslang om de vogelring. We nemen 0,5 cm ventielslang, houden deze enige tijd in warm water en doen dit dan om de uiteinden van een fijn pincet of een klein schaarje, houden deze open en schuiven zo de ring in het ventielslang.

Welke ringmaat gebruiken we: Afzonderlijk van de soort 2,3 mm tot 2,5 mm.

Geslachtsondscheid bij de jongen: Bij de eerstejaars vogels ontbreekt de rode kleur, ook in de vrije natuur is dit zo. Een grote moeilijkheid bij eerstejaarsvogels is het geslachtsondscheid. Na jaren kan ik nog steeds geen 100% zekerheid geven hierover. De minst sympathieke maar wel meest betrouwbare is het uitblukken van enkele pluimpjes na de eerste rui. Na 3 weken staan ze reeds weer in hun schacht en kun je duidelijk de rode veerpluimpjes waarnemen. De meer ervaren kwekers onder ons nemen de barsijs in de hand met de bek recht naar zich toe, dan heeft de kop van de man als het ware een stoerdere uitstraling en de ogen lijken verder van elkaar te staan dan van het popje, ook het befje bij de man is meer afgelijnd. Al deze kenmerken zijn echter moeilijk te omschrijven voor de beginners onder ons.

De voeding: In de natuur kunnen vogels een ruime keuze maken tussen een enorm aanbod van vers plantaardig of dierlijk voedsel, dit bevat alle benodigde voedingsstoffen. Het is onmogelijk om deze variatie aan te bieden in gevangenschap. Zaden bevatten geen vitamines terwijl door het droogproces veel van de oorspronkelijke vitamines verloren gaan. Het aminozuurpatroon is ongun-

stig en de hoeveelheid mineralen is marginaal. Veel essentiële voedingsstoffen komen uitsluitend in dierlijke bestanddelen voor. Volière vogels, waarvoor het menu uitsluitend uit zaden bestaat, gaan na verloop van tijd onvermijdelijke gebreksziekten veronemen. Wanneer in de voortplantingsperiode slechts onkruidzaden en gekweekte voedseldieren worden aangeboden zullen de broedresultaten en de kwaliteit van het nageslacht in verhouding zijn. Voedingstekorten kunnen slechts gedeeltelijk worden weggewerkt door naast de gewone zaadmengeling aanvullende onkruidzaden, groenvoer, meelwormen, pinky's enz. te verstrekken. Een zaadmengeling moet bijgevolg worden aangevuld met een supplementair uitgebalanceerd vervangingsvoedsel.

Welk vervangend voedsel? In de handel zijn veel kant en klare kracht- en opfokvoerders verkrijgbaar. Alle worden ze als het ideale voedsel aangeprezen. Het aanbod is zo groot dat het moeilijk is om een keuze te maken. Vele propen hun volièrebestand vol met allerlei vitamines en mineralenpreparaten, meestal is hier alleen de handel bij gebaat. Een uitgebalanceerd eivoeder dient alle noodzakelijke voedingsstoffen die in zaadmengels ontbreken, in de juiste samenstelling aan te vullen. Aangezien de energiebehoefte oploopt naar gelang de omgevingstemperatuur daalt, spreekt het vanzelf dat je bij bittere koude wat minder streng mag doseren maar beslist niet toelaten dat alleen de lekkerste zaden worden uitgekozen.

Om overvetting en voedingstekorten te voorkomen moeten we reeds in de winter de voeding gaan aanpassen. Een goede zaadmengeling, krachtvoeder, grit, sepia, maagkiesel, een zeer beperkt stukje groen en iedere dag vers drinken. Naar gelang het jaargetijde passen we dit steeds aan waarbij we dienen te benadrukken dat het voedsel dat een vogel in zijn prille jeugd leert kennen, grotendeels bepalend is voor zijn latere voedselkeuze. De ene vogelsoort neemt gemakkelijker een andere voedingsgewoonte aan dan de andere. Zelfs binnen dezelfde soort kan het verschillen van vogel tot vogel.

Het is niet de samenstelling van je opfokvoer, maar vooral de juiste voedertechniek die de sleutel is tot het welslagen. Als u hier meer over wilt weten informeer dan eens bij de speciaalclub Europese vogel, J. Broere tel. 03463-51976 of dhr. H. Reinders tel. 030-892885.

G. Veenhuizen

Het spenen van grote ara's met geduld en liefde

door: Rosmary Low
vertaald door Marcel Van Aelst

Gedurende de 5 laatste jaren, is het aantal met de hand grootgebrachte Ara's geweldig gestegen in Europa, terwijl er over dit onderwerp nog maar relatief weinig geschreven is. Het grootbrengen geeft geen speciale problemen: hen tot zelfstandigheid brengen, hen spenen, is een andere zaak. Op dit stadium in hun leven hebben ze meer aandacht nodig dan andere papegaaien, behalve enkele van de grote Kaketoës. De persoonlijkheid en het gedrag van grote Ara's gedurende de speenperiode is individueel verschillend. Het wordt beïnvloed door overerving (het temperament van de ouders) door de persoon of de mensen die ze grootbrengen, door zijn geslacht tot op zekere hoogte en door de soort. Bijvoorbeeld, de weinige mensen die geld genoeg bezitten om een met de hand opgefokte zeldzame Ara te hebben, zullen het onveranderlijk hebben over wat een lief en volgzaam karakter jonge vogels hiervan bezitten. Jonge poppen van grote Ara's zijn over het algemeen meer genegen en leergierig, terwijl de mannen meer onafhankelijk en zelfbewust zijn. Hoe dan ook, zulke verklaringen kunnen slechts als een algemene observatie gelden, er zijn steeds uitzonderingen.

Het is veel moeilijker Ara's te spenen in een commerciële broedinstelling dan in je eigen huis. Het is de kleine kweker die 2 of 3 vogels grootbrengt en het grootste genoegen aan deze taak zal beleven door de belangrijkste reden dat hij iedere vogel de nodige aandacht kan geven die hij verlangt. En om aandacht "smeken" dat doen ze! Bij de kleine Ara's, zoals de Geelnek Ara (*Ara auricollis*) de Illiger's of Roodrug Ara (*Ara macao*) is de speenperiode veel korter. Het zijn meer onafhankelijke persoonlijkheden dan de grote Ara's en sommigen kunnen op reeds minder dan 10 weken gespeend worden. Bij een Roodrug Ara die ik met de hand grootbracht in Palmitos Park, was de tijdsduur vanaf het ogerblik dat ik hem voedsel begon voor te zetten, tot dat hij volledig onafhankelijk was slechts 1 maand. Andere kleine Ara's mogen niet gespeend worden tot ze tussen de 95 en 105 dagen oud zijn. De grote Ara's beginnen aan het voedsel te knabbelen als ze 8 of 9 weken oud zijn, doch onafhankelijk worden ze na ongeveer 20

weken. De normale tijdsduur ligt tussen de 16 en 25 weken;

Wanneer ze voedsel beginnen op te nemen, geef ik aan de jonge Ara's verse mais uit de kolf, sinaasappelen en sneden volkorenbrood. De mais moet jong en zo zacht mogelijk zijn en in stukjes van 5 tot 8 cm lengte gekapt worden.

Als ze deze 3 dingen eten, verstrek ik hen eveneens geweekte zonnebloempitten, gekookte pinda's of de beste kwaliteit pinda's in de pel (voor menselijk gebruik) en bananen. Daarna kan men al het gewone voedsel voorzetten. De meeste mensen spuiten het eten in bij de Ara's. Dit is de meest voor de hand liggende methode indien men een aantal jongen tegelijk met de hand moet grootbrengen omdat dit veel vlugger gaat. Zelf geef ik de voorkeur aan een lepel waarvan de zijanten naar binnen geplooid zijn. Met deze methode is het gemakkelijker op te merken of de jonge vogels uit zichzelf honger hebben. Ze zullen ook eerder de stukjes in het eten kauwen dan dat ze het zo maar doorslikken. Dit is het ogenblik om zachte mais, sinaasappelen en brood te gaan verstrekken.

Op dit tijdstip zijn jonge Ara's onweerstaanbaar aantrekkelijk en zeer sympathiek tegenover de persoon die ze voedt. Hun behoefte voor speciale aandacht en genegenheid wordt dan duidelijk. In tegenstelling tot vele papegaaijongen, hebben ze meer nodig dan voedsel. De meeste grote Ara's schijnen zeer genegen en beschermend jegens hun jongen en besteden waarschijnlijk veel tijd om hen te spenen. Met de hand opgefokte Ara's hebben geen ouders om de vederschachten van hun hoofd te verwijderen, dus als die broos en duidelijk klaar zijn om weg te nemen, dan mag men de jonge Ara zijn hoofd zachtjes krabben teneinde de schachten te verwijderen. Hij zal van deze en iedere andere aandacht aan hem besteed genieten.

Als Ara's geleerd hebben om met verschillend voedsel overweg te kunnen, dan mag men beginnen met het geven van gekookte walnoten, grote stukken wortel en spinaziebladeren. Stukken oudbakken brood zijn eveneens aantrekkelijk, vooral met het doel ze te kunnen vernielen, als gevechtsvoorwerp. Andere dergelijke zaken moeten overwogen worden op hun amuse-

In de speentijd hebben grote Ara's een sterke behoefte om hun vleugels beweging te geven en zullen misschien ook weigeren om voedsel op te nemen totdat ze dat hebben gedaan. De foto toont u een Ara macao welke in Loro Parque is grootgebracht. Het is een vrouwtje heigeen wij merkten aan haar zachtzinnig en liefdevol karakter. Foto: Rosemary Low

mentswaarde. Jonge Ara's zijn zeer speels en sommigen kunnen uren daarmee doorbrengen.

Wanneer ze voedsel opnemen om ermee te spelen, dan kan men de hoeveelheid die men normaal verstrekt verminderen. Als ze naar de kooi terugkeren beginnen ze gewoonlijk onmiddellijk te eten. Het voedsel met de hand toedienen stimuleert ze om nog meer op te nemen, dus geef ik er de voorkeur aan hetzelfde voederschema in stand te houden (4 of 5 maal per dag) tot ze konstant een betekenisvolle hoeveelheid tot zich nemen. Zelf heb ik er een hekel aan de kroppen te vullen tot ze bijna barsten, daarom voeder ik regelmatig meer keren dan vele andere kwekers. Sommige jonge Ara's maken een moeilijke periode door als ze niet zelfstandig voldoende eten opnemen. Nochtans nemen ze slechts kleine beetjes van de spuit of lepel. Hier wordt individualiteit opnieuw vanzelfsprekend. Dit probleem kan gewoonlijk opgelost worden door te ontdekken welke de uitverkoren temperatuur en vastheid van het voedsel is. Het is eveneens bewezen dat wanneer ze onbevreesd uitzichzelf eten, sommigen bijvoorbeeld een grote hoeveelheid voedsel in de late namiddag nemen en op het middaguur in niets geïnteresseerd zijn.

Handopvoerders die hiermee geen ondervinding hebben kunnen zich zeer ongerust maken over dit gebrek aan interesse voor voedsel, doch het is tot op zekere hoogte normaal. Alle papegaaien moeten eerst een beetje aan gewicht verliezen gedurende een korte periode alvorens ze klaar zijn om het nest te verlaten. Als ze dat niet doen, zullen ze niet bekwaam zijn om te vliegen.

De slimme kweker zal zijn jongen alle dagen wegen, bij voorkeur voor en na de eerste ochtendvoeding. De digitale weegtoestellen die in de huishouding gebruikt worden zijn hiervoor uitstekend geschikt; alhoewel, sommigen gaan niet hoger dan 1 kilogram en de meeste van de grote Ara's overschreden dit gewicht wel alvorens ze gespeend zijn. Gewichtsverlies dat niet plaatsvindt gedurende de speenperiode is een zaak om zich bezorgd om te maken. De reden kan zijn een schimmelinfectie (*Candida albicans*). Hulp van de dierenarts moet in zulk geval onmiddellijk ingeroepen worden en de uitwerpselen moet men laten onderzoeken. Wanneer deze onder de microscoop onderzocht worden, dan kan men de aanwezigheid van *Candida* onmiddellijk merken. Is het meer dan dat alleen, dan zullen andere tekenen van ziekten eveneens duidelijk worden bij de jonge vogel, zoals voedsel dat langer in de krop blijft dan normaal. Een dringende behandeling moet dan ge-

start worden, gewoonlijk met Nystatin (Squibb) dat men 2 of 3 maal per dag onder het voedsel mengt.

Jongen die lijden aan *Candida* hebben soms enig letsel in de bek. In dat geval is het gebruik van Daktarin gel (Janssen) aan te bevelen; dit heeft een aangename smaak. *Candida* is niet uitzonderlijk een Ara ziekte doch een probleem waarvan alle papegaaienkwekers bewust moeten zijn. Aangetaste jongen moeten een dieet supplement van AA vitaminen krijgen en de dierenarts zal hiervoor wel een geschikt produkt aangeven.

Een ander probleem dat dikwijls bij jonge vogels van grote papegaaiensoorten voorkomt is de Engelse ziekte of andere abnormaliteiten, te wijten aan een tekort aan calcium in de voeding. Gebroken poten komen soms voor, zelfs al is het dieet met calcium vermeerderd. Ara's hebben meer behoefte aan calcium in verhouding tot hun grootte dan andere papegaaien. Gelukkig genezen gebroken poten van jongen vlug. In sommige gevallen kan een spalk gebruikt worden, doch volgens mijn ondervinding veroorzaakt dit meestal zoveel stress dat het beter is dit niet te doen. Veel hangt af waar de breuk zich bevindt. Het is gemakkelijk vloeibare calcium en vitamine D aan de voeding van de met de hand opgefokte jongen toe te voegen zo dat daardoor geen problemen ontstaan. Nogmaals, een dierenarts kan het nodige toe te voegen produkt verschaffen. Alle papegaaienkwekers zouden moeten trachten samen te werken met een dierenarts. Ze moeten niet met de gedachte rondlopen dat deze meestal niets kennen van papegaaien. Voor de meeste problemen voorkomende bij jongen, is zulke kennis dikwijls niet ter zake. Bacteriologie en laboratoriumondervinding van de dierenarts is meestal belangrijker. Een totaal verschillend soort probleem kan in verband gebracht

worden met het spenen zelf; wanneer een jonge Ara die alleen zou moeten gaan eten, teveel afhankelijk van de spuit of lepel geworden is. Dit komt meestal voor met één enkele vogel, speciaal een dier dat zeer sterk gehecht is aan zijn verzorger. In dit geval, schakel ik over van spuit naar lepelvoeding. Vul de lepel uit de pot vlak voor de vogel, doch haal de lepel niet uit het voedsel. In zijn ongeduldigheid om de lepel in zijn snavel te krijgen, zal hij zelf naar de lepel buigen, en meteen in het voedsel zelf happen.

Het traagste speenprogramma dat ik ooit beleefde waren 2 Ara's in het Loro Park, grootgebracht in mijn eigen huis. Hun spenen verliep op de volgende manier. Ik wilde 2 borden met warm voedsel op de keukenvloer plaatsen en ze roepen. Ze kwamen de keuken binnengestormd, in hun haast bijna over hun eigen poten vallend, en wierpen zich op het voedsel. Doch ze waren zeer traag in het eten van een grote hoeveelheid vast voedsel en ze waren 9 maanden alvorens ik van mening was dat ze volledig gespeend waren.

Wanneer je Ara's grootbrengt in je eigen huis, zul je dit meermaals verwensen. Je zult je soms voelen alsof je gemolesteerd wordt door vliegende honden. Ze zullen je overal volgen. Doch de vriendelijkheid en genegenheid die ze voor je tentoonspreiden vergoeden alle ongemakken.

Ik zal ook nooit hun vleugels knippen. Voor mij, is een Ara een mirakuleuze vliegende machine en ik verheug me erop ze te kunnen zien vliegen. Een die enkel kan wandelen is in mijn ogen de karikatuur van een Ara.

Met uitzondering van de Blauwgele Ara (*Ara ararauna*) staan alle grote Ara-soorten op aanhangsel I van C.I.T.E.S. wat betekent Convention on International Trade of Endangered Species in het Nederlands Conventie inzake de internationale handel in bedreigde soor-

voedsel

De

ten. En bedreigd zijn ze in hun natuurlijk thuisland, zodat ik niet het idee kan aanmoedigen ze als troeteldier te houden nadat ze 2 jaar oud zijn. Jonge Ara's die gebruikt worden om te kweken kunnen naar een volière overgebracht worden als ze 5 of 6 maanden oud zijn. Dit is een traumatische verandering voor ze zodat door hun overgevoeligheid het aan te bevelen is nog 1 of 2 maal per dag extra handvoeding toe te passen tot ze volledig aangepast zijn; dit kan evenwel weken duren. Enkelingen zijn er speciaal om bekend dat ze in het begin verdrietig zitten te roepen, en ze moeten dan ook verschillende malen per dag in de volière bezocht worden.

Ze kunnen ook kleine aanvallen uitvoeren teneinde hun voedsel te vinden, zodat dit zo moet geplaatst worden dat ze het kunnen bereiken vanaf hun zilstok. Zulke voorzorgen behoeven niet genomen te worden met kleine Ara's. Die zijn geneigd, aanmatigend, zelfs agressief en dominant te zijn. Aan de andere kant, grote Ara's, indien door een sympathiek persoon grootgebracht, zijn de meest aanhalige, intelligente en beminnelijke vogels waar men steeds zorg voor draagt. Er zijn twee kwaliteiten die aanwezig moeten zijn bij hen die grote Ara's willen grootbrengen

Speen gewichten en ouderdom van sommige Ara's

De ouderdom waarop sommige met de hand grootgebrachte Ara's zijn gespeend, dat wil zeggen niet langer met de hand gevoed, verschilt grotendeels naarmate individualiteit en soorten. De afstand verschilt van 10 weken tot 8 of 9 maanden. Hieronder enkele voorbeelden van spenen, gewichten en ouderdom.

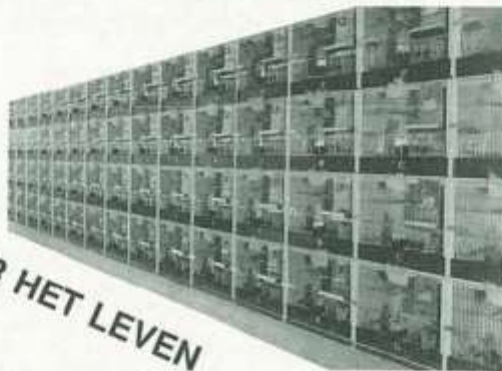
SOORTEN	OUDERDOM	GEWICHT	KWEKER milieu: P= privaat Z= commercieel
Ara ararauna	167 dagen	792 g	a* P
Blaauwe gele Ara	141 dagen	770 g	a P
	148 dagen	840 g	a P
	173 dagen	880 g	b P
	175 dagen	910 g	b P
	110 range 700-1020 g	in 38 vogels	c Z
Scarlet Ara Macao	106 dagen	periode 784-1027 in 9 vogels	a Z
Geelvleugel Ara	105-120 dagen	gemiddelt 870 g 8 vogels	b Z
Illiger's Ara maracana	68 dagen	230 g	a Z
Roodrug Ara	ongeveer 97 dagen	221 g	a Z
	ongeveer 97 dagen	234 g	b Z
	86 dagen	224 g	a Z
Yellow-collared ara aunculidis	105 dagen	?	a P
Geelnek Ara	95 dagen	210 g	b P
Red-fronted Ara rubrogenys	192 dagen	454 g	a P
Roodoor Ara	97 dagen	396-437 g in 3 vogels	b Z

* a, b en c werden gebruikt om de verschillende kwekers met dezelfde soort aan te duiden.

GEDULD EN LIEFDE.

ESVE LEVERT HENAVA-KUNSTSTOFKOOIEN

EEN INVESTERING VOOR HET LEVEN

- De kooien zijn geheel van kunststof, dus gemakkelijker en sneller te reinigen
- Kieren en naden, een plaag voor iedereen zijn voorgoed uit de tijd
- De kooien zijn heel licht, dus gemakkelijk te verplaatsen
- Kooien worden kant en klaar en compleet geleverd (niet demontabel)

Vraag gratis documentatie

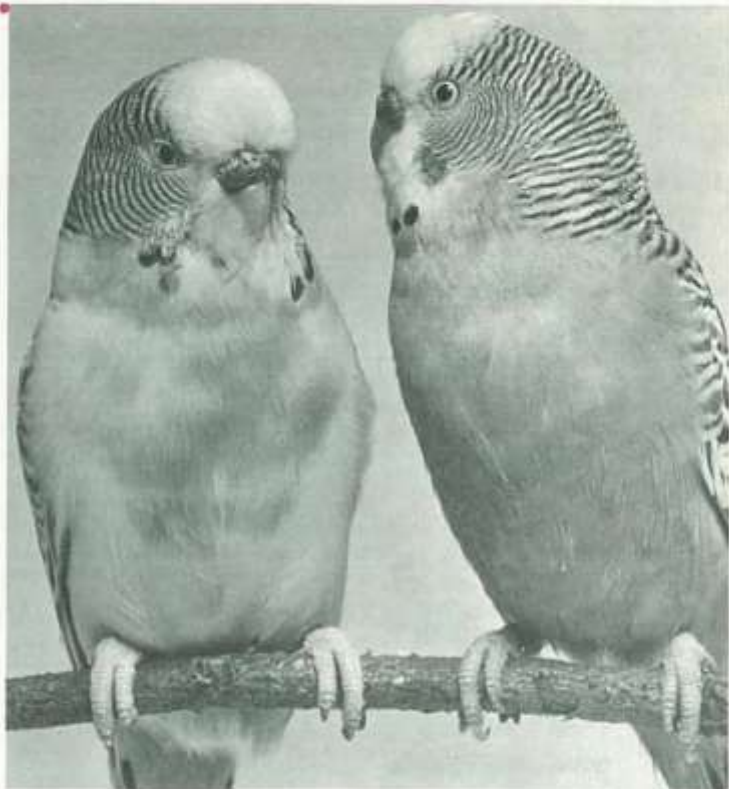

ESVE achter 't hof 31 - 4741 TM Hoeven
Tel.: 01659-4488

.....

Practische kweek van Grasparakieten, ervaringen en vragen.

door H. Oosterhout

Door verhuizing en meer vrije tijd bij het begin van een nieuw broedseizoen, moest ik me bezinnen op de vraag hoe ik verder zou gaan met mijn hobby. De vraag: "Wat streef je na met je kweek" is reeds lang geleden beantwoord en niet veranderd, n.l.:

Kweken van grijsvleugels in de kleur blauw, waarbij de vogels niet alleen als 'postuurvogels', maar niet in de laatste plaats ook als 'kleurvogels' op een tentoonstelling een goed figuur slaan.

Hooguit is er een verandering in de kleurslag blauw: tot 1987 had ik me toegelegd op de lichtblauwe vogels en nadien op de donkere kleurslagen, vooral mauve zou ik graag zien.

Mede aanleiding tot de bezinning was, dat ik weliswaar goede resultaten had geboekt, maar in veel te kleine aantallen. Nog altijd was het niet zo dat ik aan het einde van het seizoen beschikte over een volière waarin slechts lichtblauwe grijsvleugels rondvlogen van goede en uitstekende kwaliteit. Tot dan toe had ik me daarmee verzoend onder het mom van te weinig tijd, te weinig geschikte broedstellen, noodzakelijke aanvulling met vreemd bloed, enz., enz. De slechte broedresultaten werden met soortgelijke argumenten goedgepraat.

Kortom, nu onder veranderde omstandigheden kan en moet het beter gaan, meer gericht op het gestelde doel. Daarom ook wil ik de resultaten en de problemen van dit jaar op schrift stellen.

Achtereenvolgens zullen aan de orde komen:

1. Welke (broed)kooien, plaatsing en opstelling
2. Welke stellen en wanneer opkooien
3. Wat is de nest-verwachting
4. Ontwikkeling van ei tot vogel
5. Voedselsamenstelling; welk voedsel en wanneer
6. Overzicht van broedresultaten 1989
7. Kleurherkenning
8. Voornemens voor de kweek 1990

Probleem 1: Welke (broed)kooien, waar geplaatst, hoe opgesteld?

De plaats was al gevonden toen het huis werd gekocht, n.l. de schuur achter in de tuin; daarin broedkooien, een binnenvolière met uitgang naar een buitenvolière.

De schuur werd geschikt gemaakt door o.a. een goede regenwaterafvoer, isolatie en voldoende verlichting. Op zich is dat een vraag: Wat is voldoende licht. Vroeger had ik daarvoor, net als bij kanaries, een bepaald verlichtings-

schema, maar nu krijgen ze via de schakelklok licht van 6 tot 18 uur. In de zomer is er langer licht door de glazen deur. Als broedkooien werd gekozen voor de Van Keulen kooien. Op de nestkasten is me: schoolbordenverf een zwart vlak aangebracht, zodat met een krijtje direct de datum van leggen genoteerd kan worden. Daarachter de vermoedelijke datum van uitkomst en later, bij het uitkomen en opgroeien, het ringnummer. Ook andere notities vinden hun weg op dat zwarte vlak. Dit vergemakkelijkt het bijhouden van de vogeladministratie.

Als niet-bouwvakker, en zelfdoener- tegen-wil-en-dark, gaf het maken van een binnen- en buitenvolière vele moeilijkheden. Gelukkig kreeg ik enig uitstel, want door de verhuizing vielen mijn vogels in de rui en van broeden kon slechts veel later mogelijk nog sprake zijn.

De resultaten dat jaar waren niet best. Slechts door twee van de stellen werd nog een broedsel opgezet, beide in de tweede laag van de kooien. (toeval, of toch te weinig licht en te onrustig in de onderlaag?) In elk geval, voor seizoen 1989 werd er omgebouwd naar twee lagen in plaats van drie. De ruimte van de oorspronkelijke benedenlaag kwam daarmee vrij voor de berging van de

ysel

De

noodzakelijk in het schuurtje te plaatsen andere zaken.

De binnenvolière heeft als bijzonderheid de losse bodem en de plexi-glas opstanden, 30 cm hoog, die dienen als middel om teveel rondvliegende zaaddoppen en veertjes tegen te gaan. Eind 1988 klaar zodat het in het late najaar en in de winter een lust was de vogels te bekijken.

De buitenvolière nam meer tijd in beslag en was pas ruim eind zomer 1989 gereed. Vanuit de kamer goed zicht op de vogels door het zwart lakken van het gaas en door de plexiglas bovenramen.

Windkerend door een raamwerk met doorzichtig plastic, afneembaar voor verse, koelere lucht in de zomer.

Probleem 2: Welke stellen bij elkaar en wanneer?

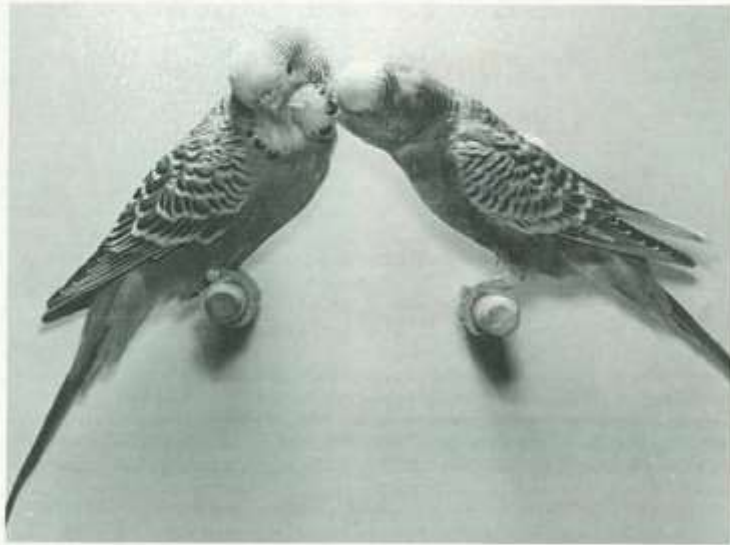
Met het oog op de verhuizing had ik mijn vogelbestand aan de hand van een aantal criteria teruggebracht tot zes mogelijke kweekstellen. Deze paren waren uitgezocht met behulp van het kweekboek waarin hun erfelijke eigenschappen waren genoteerd.

Deze wijze van selecteren en samenbrengen van mijn vogels volg ik nu al meerdere jaren, en tenslotte moest ik tot de conclusie komen dat er nog wat aan ontbreekt. Gebleken is namelijk dat de huwelijksrouw van grasparkieten heel wat groter is dan een 'gerichte' kweker lief is.

Paren die elkaar niet goed liggen, geven pas laat of geheel geen eieren. Doorgaans geven de (door de vogels) zelf gemaakte nesteibeloftes de betere resultaten.

Het verbreken van een koppel en het bij elkaar brengen met andere partner, heeft wel eens resultaat, maar vaker niet.

Dit alles is niet wetenschappelijk of statistisch getoetst, maar toch besloot ik om het dit jaar maar eens anders te doen en mijn vogels de vrije keus te laten. Dit was goed mogelijk omdat de eigenschappen waarin ik belang stel, per vogel bekend zijn en omdat aan het

eind van het (vorig) seizoen alle vogels die toch niet in aanmerking kwamen voor verder gebruik, reeds waren opgeruimd.

Mijn criteria voor het al of niet aanhouden zijn in eerste instantie:

- fors postuur, gecontroleerd aan het gewicht, min. 43 g.
- alle opalinen, tenzij bijzonder goed, worden opgeruimd
- bontsporen in siaggennen (restant opaline) er uit.
- lutino en albino er uit.
- tenzij van bijzonder postuur, alle australisch grijs er uit.
- koppels met overwegend te kleine vogels of met een opaline in het nest, uit elkaar en man of pop er uit.
- poppen met minder dan vier eieren per nest er uit.

Vervolgens, als er meer vogels overblijven dan voor 9 stel nodig, teveel weg doen aan de hand van:

- kleur van lichaam en/of tekening
- postuur/houding
- kweekboek-gegevens over erfelijkheid, nestgrootte enz.

Na deze selecties is het mogelijk om de vogels zelf hun partner te laten kiezen, hetgeen als goed bijeffect heeft, dat het tijdstip van overbrengen naar de broedkooi door hen zelf wordt aangegeven door paargedrag, neusdopkleur, knagen enz.

Probleem 3: Wat is de nest-verwachting?

Er is veel bekend van de erfelijke eigenschappen die een rol spelen bij het uiterlijk van grasparkieten. Het voorstellen van het eindresultaat moet zich desondanks beperken tot het aangeven van de mogelijkheden bij een bepaald stel, waarvan de belangrijkste erfelijke factoren bekend zijn. In mijn kweekboek neem ik als belangrijkste factoren op: geslacht en de daarmee verbonden eigenschappen. kleur tekening grootte

Met behulp van de bekende dambordjes en de kleurtabellen van Rutgers, is dan bekend wat er van een bepaald koppel verwacht kan worden.

Dat de resultaten niet met meer zekerheid aangegeven kunnen worden, wordt voor een deel veroorzaakt door:

- a. het beperkt aantal nakomelingen van een stel
- b. de aanwezigheid van onbekende splitfactoren.

Eén van de gevolgen van mijn selectiesysteem in de afgelopen jaren is, dat het van tijd tot tijd nodig is om een vogel te kopen omdat bijvoorbeeld de grootte achteruit dreigt te gaan, of de vogels te oud worden. De aanschaf van een vogel die direct aan mijn wensen voldoet is in praktijk niet mogelijk gebleken. Dan wordt er een goede pop bijgekocht. Mijn voorkeur voor een pop is toe te schrijven aan de geslachtsgebonden

erfelijke eigenschappen. Die zijn bij een pop direct herkenbaar, maar dezelfde eigenschappen kunnen bij een man verborgen aanwezig zijn, bijvoorbeeld opaline. De opalinen hebben de naam forse vogels met goede koppen en forse keelstippen te leveren; normaal getekende mannen zullen dan ook vaak verevend zijn voor opaline.

Het duurt vrij lang voordat besloten kan worden dat een man niet split verevend voor bijvoorbeeld opaline is. Dit moet blijken uit de paring met een normale pop. Er is dan 25% kans dat er opaline poppen in het nest aanwezig zullen zijn. Voor het krijgen van zekerheid dat de man niet splitopaline is, moet dit stel dan minstens 14 jongen grootbrengen. Vaak duurt het twee seizoenen voor dit aantal is bereikt en dus zekerheid is verkregen. Daarna kunnen nog aanwezige nakomelingen voorzien worden van de juiste erfelijke factoren.

In de literatuur en in besprekingen wordt naar mijn mening te weinig aandacht geschonken aan het verkrijgen van zuivere vogels en te gemakkelijk worden voorbeelden gegeven met 'homozygote' vogels. Slechts weinig kwekers kunnen zeggen dat hun vogels zuiver verevend zijn voor meerdere eigenschappen. Van de voor dit jaar geselecteerde vogels, is er niet één zuiver voor alle factoren in het kweekboek.

Als aanhang bij dit probleem 3 volgt de tabel die ik hanteer voor de kans op het voorkomen van een willekeurige eigenschap.

50% kans betekent:

3 stuks	gemiddeld	1 en varieert van	0 - 3
4	2		0 - 4
5	2		1 - 5
6	3		1 - 6
7	3		1 - 7
8	4		2 - 7
9	4		2 - 8
10	5		2 - 9
11	5		3 - 9
12	6		3 - 10

Ofwel, als een stel volgens de berekening 50% grijsvleugels uitbroedt, dan zal een nest met 5 jonge vogels gemiddeld 2 grijsvleugels bevatten, maar het kan er ook slechts één zijn, of alle vijf

25% kans betekent:

3 stuk	gemiddeld	1 en varieert van	0 - 3
4	1		0 - 3
5	1		0 - 4
6	1		0 - 4
7	1		0 - 5
8	2		0 - 5
9	2		0 - 5
10	2		0 - 6
11	2		0 - 6
12	3		0 - 6
13	3		0 - 7
14	3		1 - 7
15	3		1 - 8
15	4		1 - 8

12 1/2% kans betekent:

3 stuk	gemiddeld	0 en varieert van	0 - 2
4	1		0 - 2
5	1		0 - 3
6	1		0 - 3
7	1		0 - 3
8	1		0 - 3
9	1		0 - 4
10	1		0 - 4
11	1		0 - 4
12	1		0 - 4
13	2		0 - 4
14	2		0 - 5
15	2		0 - 5
15	2		0 - 5

Probleem 4: Ontwikkeling van ei tot vogel.

Zoals verwacht hadden de stellen na het plaatsen van de broedkooien hun eerste ei in de loop van een week. De aantallen waren met 5-5-4-5 eieren zeker niet slecht te noemen. Totaal 19 stuks, waarvan slechts 7 tot jonge vogels zouden uitgroeien. Het verschil moet

voornamelijk gezocht worden in onbevrucht/niet ontwikkelde eieren.

De paren van nest 1 en 2 waren pas broedrijp bij het begin van de tweede ronde; voor de nesten 4 en 8 waren geen geschikte paren aanwezig.

Het vaststellen van de juiste legdatum was niet altijd even gemakkelijk, want ik controleerde de nesten niet dagelijks en evenmin altijd op hetzelfde uur. De reden was dat ik ter vermindering van onbevruchte eieren, ervan uitging dat vooral de eerste 2 à 3 dagen de eieren in alle rust bebroed moesten worden opdat de eicel zich onbelemmerd zou kunnen ontwikkelen. Verder nam ik aan, tot nu toe, dat de eieren in de vroege ochtenduren zouden worden ge'egd, met een regelmaat van een ei om de andere dag. Zo kon door berekening makkelijk de juiste legdatum worden vastgesteld. Ongeveer klopt het wel maar het leggen in de ochtenduren is, waargenomen, onjuist.

Bij elk nest gebeuren er wel dingen die vragen oproepen, want lang niet elk legsel verloopt volgens het boekje.

Nest 1

Het stel is vader en dochter, ze waren pas laat broedrijp; man is 4 jaar en pop is 2 jaar oud. De pop kwam weinig van het nest en had er kennelijk genoeg van na 30 dagen, want op de dag dat ik de eieren zou verwijderen, waren ze uit het nest verdwenen en kennelijk opgegeten.

De

Het schouwen van eieren, na 10 dagen blauwachtig wit is bevrucht, doorschijnend is onbevrucht, is een moeilijke zaak, want bij 5 stuks is er pas na 20 dagen zekerheid over de bevruchting, en dan moeten de eerste jongen al uitkomen.

Nest 2

Het betreft hier een niet zo jonge pop (eind 1985), voor de eerste keer ingezet. Ze was zeer onrustig gedurende de eerste 3 à 4 eieren in het nest wat voor mij al reden tot ongerustheid over het slagen was.

De pop is een lichtblauwe grijsvleugel, goed van kleur en tekening, mist echter wat formaat. Dat heeft nu juist de man met een lange bevedering. Deze man is zeer nerveus maar heeft in andere nesten goede jongen voortgebracht. Het is me dan ook wel wat waard om van dit koppel jongen te krijgen. Misschien daarom wel steeds tot het uiterste gehoopt en nog een extra ronde ingezet. Jammer!

Nest 3

De eerste rond leverde aanvankelijk 4 jorgen op. Na 14 dagen bleek bij de nestcontrole 's morgens dat er twee lege krop hadden en de andere twee slecht gevulde kroppen. De vogels met de lege krop overgelegd, dit waren de kleinsten. Voor de jongste was het echter al te laat. Zowel het overgelegde jong als de twee achterblijvers groeiden verder goed op. Het voeren van dit stel is kennelijk maar matig. De jongen hadden de neiging om uit het nest te komen of te vallen, na 29 dagen. In verband met de nachttemperaturen werden ze s'avonds teruggelegd.

Nest 4

Bij de eerste ronde werd er een ei naast de voerbak gelegd. Dit was nog warm en werd teruggelegd in het nest. Buiten verwachting waren alle eieren bevrucht en kwamen ze ook uit. Raadselachtig waarom den eieren 1, 2 en 5 wel uitkwamen maar de jongen al na 1 dag dood in het nest lagen. In dit nest verliep de donsforming erg traag maar de overgebleven vogels zijn verder normaal ontwikkeld. Overigens kwam deze pop maar spaarzaam van het nest.

Nest 5

In de eerste ronde waren er aanvankelijk 5 eieren maar een ervan werd uit het nest gesleept, kapot. De vogel met de spreidpoten werd na 14 dagen niet meer gevoerd en lag de volgende dag dood in het nest. Ook in de tweede ronde was er een vogel met spreidpoten. Ook hier zat de pop zeer strak op het nest.

Nest 6

Meest opvallend was de agressiviteit van de pop en de nestinspectie was moeilijk. Normaal laat ik de jonge vogels in de broedkooi tot de volgende ronde op het punt staat het nest te verlaten. Hier moesten echter al eerder de jonge vogels worden overgezet naar de binnenvolière.

Een tweede bijzonderheid is dat er kennelijk een onbevrucht ei midden in de legserie was opgetreden. Het laatste jong scheelde daarom 4 dagen met zijn broertje of zusje en dat is veel bij deze snelgroeiende vogels. Het bleef dan ook wat achter in de groei, maar was wel het eerst uit het nest. Normaal verwacht ik de onbevruchte eieren aan het begin of eind van de eiserie.

Noot:

Als u op het vorenstaande wil reageren omdat uw werkwijze, uw ervaringen anders zijn of omdat u wellicht bepaald ideeën heeft of gewoon een reactie wil geven waar andere grasparkietwekkers best wel eens iets aan zouden hebben, dan moet u dat echt doen. Het redactieadres is u bekend.

De laatste jaren wordt aan de ruwe voedingsvezel in de humane voeding steeds meer aandacht besteed. Als gevolg van een zich wijzigend voedselpatroon in de Westerse samenleving van minder graanproducten, aardappelen etc. en meer suiker, vet en vlees is de opname van ruwe voedingsvezel minder geworden.

Ofschoon het merendeel van deze ruwe voedingsvezel voor de mens niet verteerbaar is, wordt deze toch van belang geacht voor een goed functioneren van de spijsvertering en daarmee ook de gezondheid.

Verondersteld wordt namelijk dat een te lage voedingsvezelopname bij de mens aanleiding kan geven tot de zogenaamde "beschavingsziekten". Hoewel onderzoeken sterk in deze richting wijzen, is echter nog geen direct bewijs geleverd.

De aandacht van het onderzoek voor wat betreft de ruwe voedingsvezel bij de mens gaat in eerste instantie uit naar het voorkomen van deze beschavingsziekten. Het bevorderen van vezelrijk bruin brood in de dagelijkse voeding is hiervan een duidelijk voorbeeld, dat iedereen aanspreekt.

Bij de nutsdieren (rundvee, varkens, pluimvee) daarentegen richt het onderzoek zich veelal uit economisch oogpunt op de verteerbaarheid van de diervoeders.

Bij rundvee is men er van overtuigd, dat hogere gehalten ruwe voedingsvezel aanwezig moeten zijn om een goede bacteriewerking in de pens te verkrijgen. Een toename van de ruwe voedingsvezel in de rundveevoeding heeft dan ook een gunstige invloed op de verteerbaarheid van de overige voedingsstoffen.

Bij varkens en pluimvee daarentegen neemt de verteerbaarheid van het voedsel duidelijk af naarmate een hoger gehalte aan ruwe voedingsvezel in het dagrantsnen aanwezig is.

Zoals we zien, worden onderzoeken om diverse redenen uitgevoerd. Staan bij de mens de gezondheidsmotieven voorop, bij de nutsdieren zijn deze veelal economisch van aard (productie, concurrentiepositie met betrekking tot de export).

Voedingsvezel in de vogelvoeding

door: Ing. J. v. Himbergen jr.

Bij de conclusies die aan dergelijke onderzoeken zijn verbonden, moeten we steeds het doel en de motieven voor ogen houden.

Zo kan een verhoging van de ruwe voedingsvezel bij de rundvee- en humane voeding (afhankelijk van de voedselkeuze) een positieve invloed hebben op de verteerbaarheid van het voedsel (bij rundvee en de mens), dan wel een betere gezondheidstoestand (bij de mens). Bij de ruitdieren (varkens, pluimvee) geeft een verhoging van de ruwe voedingsvezel (bij de huidige voedergrondstoffen in de veevoederindustrie) juist een afname van de verteerbaarheid van het voedsel.

Nu roept zich de vraag op: "Hoe moeten we de ruwe voedingsvezel in de voeding van onze vogels op zijn waarde beoordelen?"

Een vraag die we niet zomaar kunnen beantwoorden zonder eerst de hierboven gegeven inleiding aan u voor te leggen.

Immers vogels houden we niet in de eerste plaats uit economische overwegingen, maar uit liefhebberij en waarvan we langere tijd plezier willen hebben.

En op de tweede plaats willen we de vogels zo verzorgen, dat zij zich kunnen vermeerderen in een door ons toebedachte omgeving.

Ten derde zullen we zien, dat we NIET zonder meer kunnen stellen: "Wat goed is voor de mens, is ook goed voor onze vogels".

Dit is immers een fout die in onze liefhebberij veel wordt begaan.

Mensen en/of diergroepen met elkaar over een kam scheren voor wat de voeding betreft, komt (uit onwetendheid) nog vaak voor.

Wat zijn nu eigenlijk ruwe vezelstoffen? Ruwe voedingsvezelstoffen komen allen voor in voedermiddelen van plantaardige oorsprong. In diervoeders worden ze ook wel aangeduid als ruwe celstof.

We kunnen ze verdelen in vier groepen:

- hemicellulose,
- cellulose,
- lignine,
- pektine.

De verhouding waarin genoemde stoffen in een bepaald voedermiddel aanwezig zijn, kan variëren. Toch is het algemeen gegeven dat zaden en granen vooral hemicellulose, cellulose en lignine bevatten, terwijl in groenvoer en fruit meer pektinen voorkomen.

De functie van de ruwe vezelstoffen in plantaardige weefsels kunnen we herleiden uit het feit, dat zij zich hoofdzakelijk in de celwanden bevinden. Het zijn als het ware struktuurstoffen, die de vorm en stevigheid bepalen. We nemen zonnepitten als voorbeeld; zie schema 1.

Schema 1. Ruwe celstofgehalte, berekend als een percentage van de droge stof.

zonnebloemzaadchillen	58,5% ruwe celstof
zonnepit (niet ontdopt)	29,2% ruwe celstof
zonnepit (ontdopt)	3,9% ruwe cel

Niet ontdopte zonnepitten bevatten 29,2% ruwe celstof (op basis van de droge stof). Een vogel pelt de zonnepit alvorens deze wordt opgenomen. De ontdopte zonnepit bevat dan nog maar een ruwe celstofgehalte van 3,9%. Door het pellen van het zaad wordt het grootste deel van de ruwe celstof verwijderd. Immers de zaadchil van de zonnepit bestaat voor 58,5% uit ruwe celstof.

Opname van ruwe celstof (ruwe voedingsvezel) door de vogel bevordert de darmperistaltiek, dat wil zeggen dat de voortgaande beweging van het voedsel in het darmkanaal wordt bevordert door de aanwezigheid van ruwe vezelstoffen in de voeding.

De aandachtige lezer zou hieruit wellicht kunnen concluderen dat een verhoging van het gehalte aan ruwe voedingsvezel in het dagrantsoen bij zaadetende vogels de vertering van het voedsel ten goede komt. Immers in de humane voeding wordt de opname van vezelrijk voedsel bevordert zoals we in de inleiding hebben gezien. We moeten echter niet vergeten dat dit een gevolg is van een zich wijzigend voedselpatroon bij de mens.

De vergelijking met onze vogels gaat dus NIET op.

Het grootste deel van het dagrantsoen van zaadetende vogels bestaat uit zaden. Elk zaadje is omhuld door een schilletje, dat hoofdzakelijk is opgebouwd uit ruwe vezelstoffen, zie het voorbeeld van de zonnepit.

Zaadetende vogels pellen hun zaden, voordat ze worden opgenomen. Dit doen ze niet voor niets. Het zaadchilletje is immers opgebouwd uit nagevoeg onverteerbare bestanddelen: hemicellulose, cellulose en lignine.

Wanneer de zaden niet gepeld worden, kunnen de spijsverteringssappen met de daarin opgeloste enzymen niet inwerken op het voedsel.

"Het-pellen-van-de-zaden" is dus pure noodzaak!

In gepelde zaden bevindt zich ook een bepaalde hoeveelheid ruwe voedingsvezel, welke voldoende is om de voortgaande beweging van het voedsel in het spijsverteringskanaal (peristaltiek) op gang te houden.

De ruwe voedingsvezel in groenvoer en fruit, welke voornamelijk uit pektinen bestaat, kunnen wel gedeeltelijk door de vogel worden verteerd. In deze voedermiddelen zelf zijn namelijk de enzymen aanwezig - pektinase genaamd - die in staat zijn de pektinen om te zetten in bruikbare voedingsstoffen.

Wanneer het gehalte aan ruwe voedingsvezel in het dagrantsoen om welke reden dan ook door de liefhebber wordt verhoogd door toevoeging van vezelrijke grondstoffen (zemelen, volkoren brood, brinta etc) zoals we nogal eens zien gebeuren, dan wordt de vertering niet bevordert, maar juist minder goed.

In zo'n geval weet de liefhebber ons dan ook te vertellen dat de ontlasting van zijn vogels vaak te dun is. Want wat gebeurt er als het gehalte aan ruwe voedingsvezel in het dagrantsoen gedurende langere tijd wordt verhoogd:

vezel

De

- De dampassagetijd wordt verkort, omdat de voortgaande beweging van de voedselbrij in het darmkanaal (= peristaltiek) wordt bevorderd door het hogere gehalte aan ruwe vezelstoffen. Hierdoor is de tijd dat de opneembare voedingsstoffen vanuit de darmfollikels in de bloedbaan kunnen worden opgenomen, ook korter.

- De vertering van eiwit en vet wordt minder, waardoor meer vet en stikstof (eiwit) met de mest wordt uitgescheiden. Dit geldt ook voor de uitscheiding van bepaalde massa- en sporenelementen zoals calcium, magnesium, ijzer en zink.

- De ruwe vezelstoffen hebben een sterk waterbindend vermogen waardoor ze volumevergroten werken. Grote vezeldeeltjes hebben een groter waterbindend vermogen (= volumevergroten vermogen) en hebben daardoor een negatief effect op de voeropname. De hoeveelheid ontlasting wordt groter en de consistentie ervan minder (dunner).

Zoals de lezer nu bemerkt kan een op het oog "onschuldige" toevoeging van bepaalde grondstoffen grote gevolgen hebben voor de vertering van het voedsel en daarmee ook de conditie van de vogel.

Vooraf bij jonge vogels zijn de nadelige gevolgen groter, omdat hun spijsvertering nog niet optimaal funktioneert. Ook wanneer we vogels met de hand groot willen brengen, moeten we hier ter dege rekening mee houden.

Dit houdt dus in, dat we jonge vogels zeker geen rantsoen mogen geven met een te hoog gehalte aan ruwe celstof.

Worden de jongen door de oudervogels gevoerd en grootgebracht dan krijgen ze een lichtverteerbare voeding in de krop. De zaadjes worden namelijk eerst door de oudervogels gepeld en tesamen met het zachtvoer wordt de zo ontstane voedselbrij voorzien van spijsverteringssappen waarin reeds de enzymen zijn opgelost. Deze enzymen zijn in staat de voeding om te zetten in voor de vogel opneembare voedingsstoffen.

Wordt het jong (de jongen) met de hand gevoerd dan moeten we zeker de eer-

ste levensdagen een zeer lichtverteerbare handvoeding verstrekken. Door het gebruik van de juiste grondstoffen kunnen de jongen ondanks de nog niet optimale enzymwerking het voedsel toch goed verteren. Het gehalte aan ruwe celstof mag nu zeker niet te hoog zijn.

Bij het verstrekken van handvoeding is het belangrijk dat we niet te lang een zeer lichtverteerbare voeding blijven verstrekken. Met het ouder worden van de jongen komt de enzymvorming steeds beter op gang, waardoor het voedsel beter door de vogel bewerkt kan worden.

Daarom verstrekken we in de samenstelling van de handvoeding vanaf de tweede levensweek een gedeelte aan gemalen en gezeefd zachtvoer. Vanaf de derde levensweek wordt bovendien gemalen en gezeefd zaad toegevoegd. Alleen het fijne gezeefde deel mag aan de samenstelling van de handvoeding worden toegevoegd.

Op deze wijze ontstaat een vastere voedselbrij die meer inspanning van de spijsvertering vergt. Het stimuleert zo de werking van de klier- en spiermaag, zodat deze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Het blijven toepassen van een dunne papvoeding totdat de jongen zelfstandig zijn, kan leiden tot degeneratie van de spiermaag. Zijn de vogels eenmaal zelfstandig dan zouden ze hun geëigende voedsel - de zaden - minder goed kunnen bewerken in de spiermaag.

Dit is een ontwikkeling die we in onze vogelhobby zeker niet mogen toelaten.

Met dit artikel hoop ik dan ook de aandacht van de liefhebber voor dit aspect van de vogelvoeding gewekt te hebben. Zoals we hebben gezien kunnen het onoordeelkundig toevoegen of bijmengen van bepaalde grondstoffen nadelige gevolgen hebben voor de verteerbaarheid van het voedsel en daarmee de conditie van de vogels.

Tevens is nu duidelijk geworden, dat we niet zonder meer produkten, die voor andere diersoorten bestemd zijn, aan vogels kunnen verstrekken. De samenstelling en de gebruikte grondstoffen kunnen ongeschikt zijn voor vogels en niet zijn afgestemd op de behoefte van vogels.

Toch worden wij elk jaar opnieuw geconfronteerd met de problemen van liefhebbers die zich hebben laten verleiden tot het gebruik van ongeschikte grondstoffen en/of produkten, welke absoluut niet voor vogels geschikt zijn. Lieten zij zich voorheen niet overtuigen, nu is voor verschillende onder hen de vogelhobby een desillusie geworden, omdat de gevolgde voedermethode op termijn verstrekkende gevolgen heeft gehad.

Een goede zaadmengeling, "bekeigen" aan de vogelsoort, is de basis van het dagrantsoen voor zaadetende vogels. Een bek om te pellen en een hier op ingestelde spijsvertering met krop, klier- en spiermaag om deze verder om te zetten in voor de vogel opneembare voedingsstoffen, maken hen tot wat ze zijn: ZAADETENDE VOGELS.

Een beginsel, dat ze van de natuur hebben meegekregen en wat we moeten respecteren, willen we onze VOGELHOBBY nog in een lengte van jaren met plezier uitoefenen.

De standaardseisen in de praktijk.

Zilver satinet

De satinetfactor belet het optreden van het truinphaeomelanine in de bevedering. Hetgeen men aan pigment aantreft in bestreping op de rug en flanken alsmede in de vleugel- en staartpenen is eumelanine.

Ook tast de satinetfactor het zwartpigment aan, agaatsatinet bijvoorbeeld laat alleen een grijze waas zien, een groen-satinet nog een min of meer lichte bestreping. Dus de satinetten komen meestal uit de isabel of bruinserie. De pigmentuiting moet zacht lichtbruin en toch duidelijk zichtbaar in de bestreping alsmede in vleugel- en staartpenen te zien zijn. De bestreping zo kort en smal mogelijk en in de flanken duidelijk aanwezig. De satinettekening moet boven de snavel beginnen en doorlopen tot waar de bestreping begint.

Geen bruin tussen de bestreping. Het pigment in de bestreping, en in de vleugel- en staartpenen moet in overeenstemming zijn, dus niet te donker en ook niet te licht ten opzichte van elkaar. De satinet bezit rode ogen.

De bijkleur kan dominant wit of recessief wit zijn. De bijkleur moet wel zuiver en helder wit zijn over het gehele lichaam.

Dominant wit is een gedeeltelijke beletter van de vetstofkleur m.a.w. kan toch nog aanslag laten zien in de vleugels- en/of staart.

Recessief wit is daarentegen een totale beletter van de vetstofkleur geel of oranje en er is dus totaal geen aanslag meer te zien in de bevedering.

Kweekadvies

Man zilver satinet x pop isabel. De man bezit als bijkleur dominant wit. Hieruit verkrijgt men mannen zilverisabel split satinet, isabel split satinet, zilver satinet en satinet poppen.

b. Man zilverisabel split satinet x pop satinet; man als bijkleur dominant wit, geeft zilver satinet mannen en poppen, satinet mannen en poppen.

Mannen zilverisabel en isabel split satinet. Poppen zilverisabel en isabel.

c. Man zilver satinet x pop satinet geeft alle mannen en poppen zilver satinet of

satinet. Met dominant witte bijkleur bij de zilver satinetten en gele bijkleur bij de satinetten.

d. Man zilver satinet, recessief wit als bijkleur x satinet pop split recessief wit, geeft mannen en poppen zilver satinet en satinet en satinet mannen en poppen split recessief wit.

e. Man isabel split satinet en recessief wit x pop zilver satinet.

Uit deze paring verkrijgt men mannen isabel split satinet en recessief wit, satinet split recessief wit, zilverisabel split satinet en zilver satinet. Poppen isabel split recessief wit, satinet split recessief wit, zilverisabel en zilver satinet.

Toelichting:

De meeste satinetten komen uit de isabelserie, maar men gebruikt ook wel vogels uit de bruinserie als het pigment te ver verzonken of nauwelijks zichtbaar meer is, dit om het pigment in de juiste pigmentuiting te verkrijgen. Het zal later moeilijk blijken precies te zeggen welke uit de isabel- of bruinserie komen maar het kan kweektechnisch nodig zijn.

Een oplettende kweker heeft opgemerkt dat de satinetfactor geslachtsgebonden vererft m.a.w. alleen een man kan split satinet zijn een pop is satinet of niet.

Uit vogels met dominant wit als bijkleur, maakt niet uit wie dominant wit is man

of pop, komen rechtstreeks mannen en poppen uit met dominant wit als bijkleur. Dit ligt anders met vogels die recessief wit als bijkleur hebben, bijvoorbeeld geel split recessief wit mannen en poppen geel split recessief wit. Hieruit blijkt dat mannen en poppen split recessief wit kunnen zijn. Bij het kweken hiervan moet men dan ook degelijk rekening houden, bijvoorbeeld man recessief wit als bijkleur en de pop split recessief wit of beide split recessief wit of man split recessief wit en de pop split recessief wit als bijkleur. Over het algemeen zijn zilver- en satinetten lichte schimmel vogels.

Voorkomende fouten pigment.

Bestreping te breed, te lang, te licht of te donker.

Te veel of te weinig pigment in vleugel- en staartpenen, geen of te zwakke flankbestreping, pigmentbestreping begint niet boven de snavel.

Voorkomende fouten bijkleur.

Wit is niet helder of zuiver van tint. Storende aanslag in schouders en/of vleugel- en staartpenen.

Wat betreft de tentoonstelling benaderen de poppen het dichtst de standaard de mannen laten over het algemeen te weinig pigment zien boven de snavel.

De
ise

De

EEN TIPJE AGAPORNIS

Tekst en foto: Gerard Horst.

Bij de agaporniden treffen we de volgende kleurstoffen in de bevedering aan:

- zwart eumelanine en
- rood en geel carotenoïde.

Omdat de baarden van de veren van de agaporniden de zgn. blauwstructuur bezitten, nemen we de kleur van het zwarte eumelanine als blauw waar, indien deze op een witte ondergrond voorkomt (b.v. de stuitkleur van de roseicollis) en als groen (combinatie kleur van blauw en geel), indien deze op een gele ondergrond voorkomt (b.v. de dekkleur van de agaporniden).

De kleur van een veerveld, dat uitsluitend carotenoïde bevat kan variëren van helder geel via oranje tot helder rood (of rose).

Bevat een veerveld naast carotenoïde ook melanine, dan kan de kleur variëren van roestbruin c.q. olijfgel tot zwartbruin c.q. groen.

Van de agapornis roseicollis wordt de lutino-mutatie als eerste nader onder de loep genomen.

Agapornis roseicollis lutino.

Bij de ino-mutatie wordt al het melanine totaal gereduceerd, terwijl het carotenoïde-bezit onaangetaast blijft.

Aangezien ook in de ogen het melanine totaal wordt gereduceerd, heeft de ino-mutatie (helder) rode ogen.

Bezit een vogel van nature naast melanine ook geel (al dan niet in combinatie met rood) carotenoïde, zoals bij de agaporniden, dan bezit de ino-mutatie uitsluitend nog het gele (en eventuele rode) carotenoïde. Vanwege de gele lichaamskleur wordt deze ino dan ook lutino genoemd.

Bekijken we de standaard van de N.B.v.V., dan geeft deze ons samengevat het volgende ideaalbeeld:

Kop en masker:

Masker rood, overgaand in diep roze tot bij de oorstreek.

Alle scheidingen van het rood of roze

moeten een scherp en regelmatig verloop hebben. Het masker dient door te lopen tot de lijn van vleugelbocht naar vleugelbocht.

De achterkop is zuiver geel.

Vleugels:

Vleugeldekkleur zuiver geel zonder tekening of groene aanslag. De grote vleugelpennen mogen iets opgebleekt zijn.

Lichaam:

Zuiver geel zonder groene aanslag. Stuit wit.

Staart:

Zuiver geel met aan de uiteinden van de grote staartveren een witte dwarsband. De grote staartveren, welke nagenoeg bedekt worden door de boven- en onderstaartdekveren, tonen een witte-rode dwarstekening.

Ogen:

Rood. Om het oog bevindt zich een zeer smalle cremekleurige bevederde rand.

Snavel:

Hoornkleurig.

Poten:

Vleeskleurig, nagels hoornkleurig.

Formaat:

Plm. 17 cm.

Keurtechnische aanwijzingen:

Ten aanzien van het formaat en het model worden voor de lutino roseicollis dezelfde eisen gesteld als voor de lichtgroene roseicollis (= wildvorm).

Ook ten aanzien van de kop- en maskerkleur worden dezelfde eisen gesteld als voor de lichtgroene. Een fletse kop- en maskerkleur is dus fout. De maskertekening moet, vooral op de bovenschedel, een scherp en regelmatig verloop hebben.

Bij de lutino's dient gelet te worden op een mooie, diep gele lichaamskleur zonder vuil of aanslag. We mogen niet eisen, dat de vleugelpennen dezelfde kleurdiepte hebben als de lichaams-

kleur. Doorgekleurde vleugelpennen genieten wel de voorkeur. Storend witte vleugelpennen zijn fout.

Het bezit van rode veertjes of een rode gloed in de lichaamsbevedering is niet toegestaan.

Voor een gerichte kweek van mutaties van vogels is het in de eerste plaats van belang te weten hoe de betreffende mutatie vererft. De lutino-mutatie van de roseicollis vererft geslachtsgebonden. Dit houdt in, dat alleen mannen lutinoverervend kunnen zijn.

De volgende paringen zijn mogelijk:

1. **lutino x lutino** geeft 100% lutino jongen.
2. **lutino x wildvorm** geeft 50% wildvorm/lutino mannen en 50% lutino poppen.
3. **wildvorm x lutino** geeft 50% wildvorm/lutino mannen en 50% wildvorm poppen.
4. **wildvorm/lutino x wildvorm** geeft 25% wildvorm en 25% wildvorm/lutino mannen en 25% wildvorm en 25% lutino poppen.
5. **wildvorm/lutino x lutino** geeft 25% wildvorm/lutino en 25% lutino mannen en 25% wildvorm en 25% lutino poppen.

Paring 4 is af te raden, omdat men uiterlijk niet vast kan stellen, welke mannen lutino-verervend zijn.

Bij het selecteren van de kweekvogels letten we op een maximaal carotenoïde-bezit, d.w.z. een diep rode maskerkleur en een diepgele lichaamskleur en de vleugelpennen zoveel mogelijk doorgekleurd. Met name dit laatste is bij de wildvorm-vogels niet vast te stellen (maar wel bij bonte vogels), omdat het zwart in de vleugelpennen de ondergrondkleur maskeert.

Sommige liefhebbers menen, dat de donkerfactor de lichaamskleur van de lutino gunstig beïnvloedt. Aangezien de donkerfactor geen kleur aan de vogel toevoegt, maar uitsluitend de baardstructuur van de veer wijzigt, waardoor de kleur van het melanine donkerder wordt waargenomen, beïnvloedt deze

factor niet de lichaamskleur van de lutino (bij de lutino is het melanine totaal gereduceerd).

Wel hebben vogels met de donkerfactor over het algemeen een iets kortere bevedering dan vogels zonder donkerfactor, waardoor enerzijds de lichaamskleur iets dieper wordt, maar anderzijds de vogels iets ieler doet lijken.

Bekijken we afgebeelde lutino roseicolis, dan valt het volgende op:

- de lichaamskleur is mooi, helder diep geel.

- de maskeraftekening op de bovenschedel moet strakker afgetekend.

- het masker is goed van diepte (loopt voldoende ver door op de borst).

- de iets lichtere rode kleur van het masker nabij de oorstreek. Bij de wildvorm komt op deze plaats een geringe hoeveelheid melanine in het masker voor.

Aangezien bij de lutino het melanine totaal gereduceerd is, wordt de kleur op deze plaats iets lichter. Een storend lichte kleur is evenwel fout.

- het formaat en model van deze vogel voldoet ruimschoots aan de eisen.

De gould-amadine en zijn mutaties

Tekst en foto's: Pieter van den Hooven

De Pastel

Over de vererving van de pastelfactor hebben lange tijd de vreemdste verhalen de ronde gedaan. Hoewel ik niemand tegen he: zere been wil schoppen, kan ik niet aan de indruk onttrekken dat de meeste kwekers in het begin meer geïnteresseerd waren in het zo snel mogelijk zoveel mogelijk jongen op stok krijgen, dan in het uitvinden hoe de eksakte vererving van deze factor is.

Inmiddels is toch wel duidelijk geworden dat de pastelfactor geslachtgebonden EN dominant vererft. D.w.z. de factor ligt op een geslachtschromosoom (het X-chromosoom) en de werking van de gemuteerde factor is dominant over de wildfactor. Bij deze dominantie moet de aantekening worden gemaakt dat de vogel welke in het bezit is van één gemuteerde factor en één wildfactor een intermediaire (= tussenliggende) verschijningsvorm heeft. De pastelkleurige vogel is deze intermediaire verschijningsvorm.

Omdat de factor ook geslachtsgebonden vererft kunnen we deze intermediaire verschijningsvorm alleen bij de mannen; deze bezitten immers twee X-chromosomen en alleen dan kan er een wildfactor in combinatie met gemuteerde factor voorkomen.

De pop bezit slechts één X-chromosoom, en zij heeft dus of de wildfactor, of de gemuteerde factor bij zich. Zonder tegenwerkende wildfactor werkt de pastelfactor pas volledig, en bleekt de vogel veel meer op, tot vrijwel geel toe. Dit gebeurt dus bij de poppen welke de gemuteerde factor bezitten, en bij mannen waarbij de gemuteerde factor dubbel aanwezig is. Hierover later meer.

Bij de pastel gould-amadine vindt een gedeeltelijke reductie plaats van het eumelanine. Het phaeo-melanine en de karotenoiden worden niet aangetaast.

De zwarte veervelden worden dus grijs. De zwartkop-gould-amadine krijgt een grijze kop en de rood- en geelkop krijgen een grijze keel en grijze aftekening

rond hun rood of oranje masker. Ook in het rugdek wordt minder pigment gevormd. De slagpennen worden grijs en ook het rugdek wordt lichter en veel meer grijsgroen. Ook de staartpennen worden grijs en de stuit wordt meer licht-grijsblauw. De buik en de borst blijven normaal van kleur; hier bevindt zich immers geen eumelanine.

De verschijningsvorm van de pastel gould-amadine is wat variabel. Persoonlijk geef ik de voorkeur aan vogels waarbij de zwarte veervelden helder grijs geworden zijn, maar ook weer niet al te licht. Een reductie van ongeveer 50% dus.

Ook zijn veel pastellen min of meer vlekkelig in het rugdek. Uiteraard zal de voorkeur uitgaan naar vogels met een zo egaal mogelijk rugdek.

Doordat er minder pigment wordt gevormd kan de blauwe structuurkleur van de gould niet optimaal tot uiting komen. Rugdek en stuit worden niet alleen lichter, maar ook duidelijk fletser van kleur. In combinatie met een volle buik- en borstkleur (en het masker bij rood- en geelkop) kan er toch een contrastrijke vogel ontstaan.

Daar er de eerste jaren alleen pastelkleurige goulds in de rood- of geelkopserie waren, neem ik aan dat deze mutatie is opgetreden bij een rood- of geelkop-gould-amadine. Omdat zowel de roodkop/zwartkop factor als de pastel/niet-pastel factor beide geslachtsgebonden vererven zijn deze factoren dus aan elkaar gekoppeld. Combinaties kweken wordt daardoor moeilijker; het wachten is op een crossing-over. Inmiddels heeft deze crossing-over plaats gevonden en zijn er ook pastel goulds in de zwartkopserie.

1. zwartkop-gould-amadine groenpastel

Een vogel met een goede grijze kopkleur. Het rugdek mag nog wel wat egaal van kleur. Voor een pastel laat deze vogel nog veel blauw rond het masker zien.

2. roodkop-gould-amadine groenpastel

Een goed egaal opgebleekte vogel. Bij deze vogel is goed te zien dat ook de blauwe veervelden veel grijzer worden.

3. geelkop-gould-amadine groenpastel

Een vogel met storend lichte pennen, wat de egaliteit van het rugdek niet ten goede komt. Overigens een vogel met een goede heldere en egale masker-, borst- en buikkleur.

1

2

3

osel

De

Zindelijk

prof. dr. Anthonie Stolk

Zindelijkheid is het halve leven en misschien hoort die andere helft er ook nog wel bij. Orzindelijkheid kan immers levensgevaarlijk zijn met het oog op besmettingen met bacteriën en schimmels, die veelal dodelijk zijn. Wat dacht u van de moeilijke omstandigheden waaronder bepaalde insecten verkeren. Hun larven graven zich in het bladweefsel van bepaalde planten in. Ze kunnen (naar wij denken) overal te kust en te keur terecht, maar moeten uitgerekend het dunne laagje van bepaalde bladeren hebben, dat zich bevindt tussen de boven- en de onderkant van het blad. Daar graven ze gangen (mineren noemen we dat) en ze doen dit op zo'n speciale manier, dat wij hen aan de grillig-gevormde figuur in het blad terstond kunnen herkennen. Ze nemen voortdurend voedsel op en produceren steeds 'gevaarlijke' ontlasting, zeker in de nauwe ruimte van zo'n gang. De natuur zou de natuur niet zijn als hierop niet wat werd gevonden. Met het oog op de hygiëne (maar dat weet het dier zelf natuurlijk niet, het handelt volkomen instinctief, volgens het aangeboren gedrag) wordt aan de onderzijde van het blad een gaatje geknaagd, dat als toilet dienst kan doen. Eventueel afvalputje, zo u wilt.

Bij andere soorten gaat de larve voor het ontlasten even naar buiten en komt dangauw terug als de grote boodschap is gedaan. In het blad heeft de larve immers behalve voedsel ook veiligheid, die veel groter is dan wanneer de larve zich in de buitenwereld begeeft. Dit gedrag van insecten vindt een verrassende parallel in de vogelwereld. Ook hier tracht men kamerzindelijkheid te bereiken, wat soms bij verschillende soorten moeilijk kan zijn, als bijvoorbeeld het nest in een boomholte is aangebracht. De uitwerpselen zijn bij een groot aantal vogesoorten omgeven door een taai slijm, dat door de einddarm wordt geproduceerd. Door de ouders worden de pakjes opgenomen en naar buiten gebracht. Bij voorkeur worden ze niet onder de nestboom gedeponed, want dit zou de aandacht van nestrovers kunnen trekken. Soms werkt het jong zelfs mee bij die zindelijkheidsactie. Zo kan een nestjong van de zwarte mees **Parus ater** steunend op zijn poten en snavel zijn aarsopening naar voren steken, zodat de ouders de uitwerpselen in ontvangst kunnen nemen. Dit brengt heel wat moeilijkheden met zich mee, want in het nesthol heerst wel geen volkomen duisternis, maar is het wel half donker. Ook hiervoor is echter gezorgd, want

de aarsopening is omgeven door een krans van witte veertjes, die als een soort lantaarntje kunnen dienen. Signaalcommunicatie bijgevolg.

Bij een groot aantal jonge vogels komt de doelmatige drang voor om bij de ontlasting hun stuit over de ingang van het hoi of over de nestrand te steken en de uitwerpselen krachtig uit te stoten. De jongen van de hop **Upupa epops** gebruiken hun stinkende ontlasting zelfs om er roofvijanden mee af te weren en hebben daar zelfs de naam **stronthaan** aan te danken.

Plaatselijk spreekt men wel van **schijthop**, **drekhaan** en **stinkhaan**, maar dat komt uiteraard allemaal op hetzelfde neer.

Vreselijke namen eigenlijk voor zo'n fraaie, exotisch aandoende vogel, die in het verleden voor allerlei kwalen werd gebruikt: broeiende veren als wormmiddel, tong aan een touwtje om de hals om het geheugen wat op te frissen, hart tegen pijnscheuten in de zij. Hoe hebben onze vaders het in vredesnaam verzonnen!

Let u overigens bij de kweek van welke vogel dan ook eens op mogelijke zindelijkheidsuitingen. Er kunnen op dit terrein nog altijd nieuwe dingen worden ontdekt en dit maakt onze vogelliefhebberij nog mooier.

Het bestuur
van de NBvV,
personeel
bondsbureau
en uw
redactie
wensen u
een goed en
vooral
gezond

1990

Ossepikkers,

Tekst: Cees van Berkel
Foto: Cees Scholtz/v.d. Hoven

De uit ruim 100 soorten bestaande familie der spreeuwen, **Sturnidae**, omvat ook de maina's, beo's en de ossepikkers, de laatste genoemd in de onderfamilie Buphaginae. Er bestaan twee soorten, namelijk: **Buphagus africanus**, **Geelsnavel ossepikker**, met twee rassen en **Buphagus erythrorhynchus**, **Roodsnavel ossepikker** met vier rassen. Beide soorten

gelijken sterk op elkaar, het grote verschil is de snavelkleur terwijl de lichaamskleur van de geelsnavel ook wat lichter is. Ze komen voor in de Afrikaanse steppen ten zuiden van de Sahara en ze zijn ongeveer 22 tot 23 cm groot. Ongetwijfeld heeft u ze wel eens in natuurfilms op uw TV scherm gezien, 'meerrijdend' op de rug van buffels, neushoorns, zebra's en andere grote zoogdieren. Vooral in de Afrikaanse grootwildreservaten zijn de ossepikkers zeer talrijk aanwezig.

Er zijn verschillende vogelsoorten welke geassocieerd zijn met andere diersoorten. Ze profiteren van die andere soort zonder ze te benadelen. In veel gevallen hebben zelfs beide partijen voordeel van een dergelijke relatie die men commensalisme noemt. (commensaal betekent kostganger) Commensalisme is juist bij de ossepikkers wel heel sterk aanwezig, zij betrekken vrijwel al hun voedsel van hun gastheren. Ze leven namelijk van de op die grote dieren levende parasieten, zoals teken en luizen. En denk nu maar niet dat schraalhans keukenmeester is, want de vogels hebben voedsel in overvloed. Ik las onlangs dat op het lichaam van een waterbok normaliter meer dan 2500 teken en luizen voorkomen, op nog grotere dieren zal dat aantal wellicht ook groter zijn.

Ossepikkers zijn uitgerust met een vrij grote, stevige snavel welke aan de zijkant is afgeplat. In de loop van hun evolutie is die snavel geworden tot een uitstekend stuk gereedschap waarmee ze zeer behendig parasieten uit de huid van de grote dieren kunnen plukken. Bovendien maken ossepikkers ook de door de zoogdieren opgelopen wonden schoon en ze drinken van het

pure kostgangers

bloed dat daanuit komt. Of dat allemaal wel zo goed bedoeld is valt te betwijfelen want de vogels schijnen ook wel gezond vlees weg te pikken waardoor de wonder groter worden en waarschijnlijk ook het genezingsproces niet altijd ten voordele wordt beïnvloed. Maar, morgen moeten ze ook eten

Met hun stevige poten, lange tenen en nagels, gesteund door een vrij stijve staart, weten ze op elk stukje huid van hun gastheer te komen, gelijk spechten een boom beklimmen.

Zelfs wordt de rug van het dier door de vogels gebruikt als baltsplaats en om het helemaal compleet te maken, haren van het dier worden gebruikt als bekleding van het nest.

De ossepikkers nestelen hoog in holten van bomen, rotsen of muren, maar ook wel onder daken van huizen. Een legsel bestaat uit 3-5 mat blauwachtigwitte of rozewitte eieren al of niet met kleine roodbruine spatjes. Ze worden afwisselend door man of pop bebroed en de broedduur bedraagt 11 tot 12 dagen. De jongen verblijven ongeveer vier weken in het nest en als ze dan uitvliegen is hun jeugdkleed op de bovenzijde roetachtig bruin, kin en wangen donkerbruin, snavel alleen aan de basis wat roodachtig en de onderzijde lichter van kleur.

Tussen man en pop is er geen uiterlijk waarneembaar verschil, beide sexen zijn gelijk in hun verschijningsvorm.

We hebben gezien wat die grote zoogdieren voor de ossepikkers betekenen, maar wat is nu het voordeel voor de grote dieren om dergelijke kostgangers toe te staan? Helemaal duidelijk is dat niet. Het enigste is dat de vogels bij nadering van de mens een alarmroep slaan waardoor de kudde wordt gewaarschuwd, want waar het de bestrijding van parasieten betreft schijnt dat noch van positieve noch van negatieve betekenis te wezen en over de wondverzorging mogen we ook onze twijfels hebben. Niettemin, er zal toch wel iets zijn dat het rechtvaardigt dat er dergelijke pure kostgangers bestaan.

Kweekervaringen met Rode

Het was eind november 1988 dat ik in het bezit kwam van een koppel **Rode kroonvinken, *Coryphospingus cristatus***.

Na een acclimatisatieperiode van ongeveer 3 weken in een kooi van 60 cm breed, 35 cm diep en 45 cm hoog, bij een temperatuur van 12 tot 16°C, heb ik beide vogels in de volière geplaatst. Die volière bestaat uit een goed beplante vlucht van 3 m lang, 3 m breed en 2.10 m hoog en aansluitend een nachtverblijf van 2.50 m lang, 2 m breed en 2.10 m hoog. Het geheel is voorzien van een sluis en daarin staan 2 acclimatisatiekooien elk in de eerdergenoemde afmetingen. Het nachtverblijf is voorzien van verlichting en verwarming en stalen draairamen met dubbel glas.

De volière was reeds bevolkt met 10 koppels tropen, te weten witkopnonnen, zwartkopnonnen, Japanse nachtegallen, parelhalsamadines, Japanse meeuwen, Chinese groenlingen, Himalayagroenlingen, napoleonnetjes en zebra-vinken.

Gedurende de wintermaanden schommelt de temperatuur in het nachthok rond de 10°C. Door de samenstelling van de bevolking verstrek ik de vogels een zaadmengsel welke is samengesteld volgens een verhoudingsformule naar behoefte. Daarnaast geef ik ze een goed universeelvoer, krachtvoer, wat gedroogde insecten en af en toe wat meelwormen. Regelmatig geef ik de vogels ook wat groenvoer, vogel-

muur en/of graszaden, trosgierst en grit.

Met de kroonvinker ging het goed, de bevedering was weer glanzend mooi geworden en ook conditioneel waren ze prima. Ze zijn zeer snel en wendbaar. Wat mij tijdens de vele observatiemomenten op viel was dat er eigenlijk helemaal geen zichtbaar contact was tussen beide kroonvinken, zoals dat bijvoorbeeld bij de japanse nachtegallen wel duidelijk het geval was. Af en toe lieten zowel man als pop kroonvink een fluitende roep horen en daar bleef het bij. Ook was er geen sprake van verstoring gedurende het broedseizoen ten opzichte van de andere volièrebewoners. Met een dergelijk gevarieerd

gezelschap in één ruimte en dan toch nog bijna 45 jonge vogels op stok, waaronder 13 chinese groenlingen, enkele witkopnonnen, 22 zebra-vinken, japanse meeuwen en 3 mooie jongen als gevolg van het vreemd gaan van een zwartkopnon en een japanse meeuw, mag je best tevreden zijn; een goed seizoen!

Nadat de groenlingen de in het midden van de vlucht groeiende kamperfoelle hadden verlaten, na 3 nestjes, zag ik de kroonvinken steeds meer die struik verkennen; het was toen eind juli. De man kroonvink werd wat luidruchtiger en soms zelfs agressief tegenover de pop. Dit hoort duidelijk bij hun baitsgedrag. De afstand welke gedurende de

Kroonvinken

door J. de Crom

gehele zomer tussen die twee was geweest, werd allengs kleiner. Ze hielden elkaar meer in het oog en de man voerde wat schijnbaar vallen uit. Het was duidelijk te zien dat de man kroonvink wat meer wilde en zich daarom duidelijk en nadrukkelijk tegenover de pop marifesteerde. Zij was daar wel ontvankelijk voor want zittend op een opvallend plaatsje, liet ze haar vleugels trillen en uitte ze een fluitende roep. De man die dit kennelijk ook zag en haar daarop wilde benaderen, moest zich toch nog wat inhouden want zij dook daarop als de wiedeweerga in de struiken. Een fraai spel, dat moet gezegd. In een paar dagen tijd maakt de pop een mooi komvormig nest. Als bouw materiaal gebruikte ze dunne soepele gras-spieten, sisaldraadjes en paardehaar. De man had inmiddels post gevat op een strategische plaats bij het nest vanwaar hij de omgeving vrij hield van vreemde bezoekers. Soms joegen ze samen de vogels die naar hun gevoel te dicht in de buurt van het nest kwamen nadrukkelijk weg. Zelfs de Japanse nachtegalen zaten gedurende die periode meer in het nachtverblijf dan in de vlucht.

Op 14 augustus lag het eerste ei in het nest en op 16 augustus het derde en laatste. De pop broedde goed vast. De man liet regelmatig van zich horen, niet zo welluidend, meer gefluit. Op zaterdag 26 augustus zag ik de pop op de rand van het nest en toen ze dat nest even verliet om wat te eten kon ik niet langer meer wachten en oefende ik een nestcontrole uit; twee jongen en het derde ei was nog niet uitgekomen. Dit gebeurde op zondag de 27ste.

Ik knipte enkele witte meelwormen in drie of vier stukjes, mengde ze met wat gedroogde insecten en mierenpoppen door wat universeelvoer en gaf ze dat in een bakje wat ik zodanig had opgehangen dat ik het van buitenaf gemakkelijk kon vulen en de kroonvinken dit gemakkelijk konden waarnemen. De pop

had het bakje al snel in de gaten en na eerst het nodige zelf te hebben opgenomen, ging ze over tot het voeren van de jongen.

De eerste vijf dagen vertiepen rustig en zonder opvallende zaken. De pop nam het meeste voerwerk op zich, de man stak slechts af en toe een snaveltje toe. Als het voerbakje leeg was, ging ze in de struiken op zoek naar wat eetbaars en als ze daarin niet gauw genoeg iets vond, hing ze teger het gaas. De geknipte meelwormen at ze uit mijn hand. Het menu breidde ik geleidelijk aan wat uit en naast de geknipte meelwormen gaf ik ze ook buffalowormpjes, mug-larven en kleine krekels. Van het moment dat de jongen zijn geboren, was er van agressiviteit tegenover de andere volièrebewoners nauwelijks meer sprake, de kroonvinken hielden het bij wat waarschuwend fluittonen.

Op de zesde dag heb ik de jongen geringd met 2,9 mm ringen. Geleidelijk aan ging de man kroonvink steeds meer tot het voeren van de jongen over, alhoewel hij in het voesel vergaren wat trager is dan bijvoorbeeld de Japanse nachtegalen en andere tropen. Dat wetende gooide ik een meelworm of krekeltot vlak in zijn buurt en daar wist hij dan wel weg mee. Op dinsdag 5 september, de elfde feversdag, vloog het eerste jong uit en de andere twee volgden de dag daarop. Tegen het vallen van de avond werden de jonge vogels door de ouders de struiken in gelokt. Naarmate ze ouder werden namen ze een steeds hogere zitplaats in.

Nu ik mijn ervaringen met deze mooie en interessante vogels op papier zet, zijn de jongen precies vier weken oud. Ze zijn zelfstandig en behendig op de vleugels. In hun uiterlijk gelijken ze sterk op de volwassen pop. Die volwassen pop is inmiddels ook aan een tweede legsel begonnen. Of dat zo laat in het jaar wel goed zal gaan zal ik moeten afwachten. Waarschijnlijk zal ze met-tertijd haar broedseizoen ook wat gaan aanpassen naar een wat gunstiger tijd.

KALENDER 1990

De Roodbuiklijster

Het nieuwe jaar en dus het eerste blad op de prachtige kalender begint met een bijzonder fraaie vogel. Het is de Roodbuik-rotslijster, die domicile heeft in het Himalaya-gebergte, westelijk China en Indo-China, het voormalige Achter-Indië. Tot het geslacht *Monticola* horen tegenwoordig 12 soorten, hoewel sommige auteurs er slechts 11 onderscheiden. De lengte van de Roodbuik bedraagt 24 tot 25 cm. Het mannetje is van boven schitterend blauw gekleurd met een beetje zwart op de rug (mantel). De teugel, de oordekveren en de zijanten van de hals zijn zwart. De keel is zwartachtig blauw, de rest van de onderdelen is kastanjebruinrood. Het vrouwtje is bruinig van boven met donkerder halve-maanvormige bandjes. De onderkant van de pop is geschubd donker- en lichtbruin. Op de keel bevindt zich een licht vlekje. In het laagland vindt men deze vogels niet of nauwelijks. Gewoonlijk houden zij zich op op hoogten van 1200 tot 3300 meter. Ofschoon deze rotslijsters hier standvogels zijn, vindt er wel een verticale trek plaats. 's Winters zeggen ze namelijk de broedgebieden tijdelijk vaarwel en zakken af naar lagere regionen waar het minder bar en boos is.

Het voedsel van deze vogels bestaat voornamelijk uit insecten, maar ook kleinere diertjes, zoals kikkertjes en hagedissen worden wel verorbeerd. De eterij wordt op twee manieren bemachtigd. De rotslijster zit vrijwel rechtop op een uitkijkpost.

Vandaar schiet hij naar beneden als hij iets van zijn gading ziet. De prooi wordt ter plekke geconsumeerd of meegenomen naar de zitpost. Een andere methode van foerageren is te krabben in de bovenlaag humus en bladafval. Wordt de lijst op de een of andere manier gestoord, dan vliegt hij, zonder een kik te geven, in de vegetatie boven hem.

Het lied van de man is helder en muzikaal en wordt beschreven als "tietatiewieidiele-twiet tje". Het wordt voornamelijk in de ochtend- en avonduren gehoord in de broedtijd; 's winters zijn de vogels erg stil. De alarmroep is rappend, ratelend "tsjurr".

Het nest is een vrij ondiep kommetje van mos, gras, worteltjes e.d. Het wordt gewoonlijk in een steile wand aangebracht of tussen de boomwortels van bomen die langs de rots-wanden groeien. De 3-5 eieren worden door beide ouders uitgebreed en samen wordt ook het kroost grootgebracht.

Meindert de Jong

De
ysel

Nonti

Tekst: Cees van Berkel
Foto's: Ton de Bruijn en Cees Schoitz/v. 't Hart

Nontimalies, geslacht *Alcippe*, behoren tot de spotlijstertimalies en vinden hun domicilie voornamelijk in Azië waar het bewoners zijn van beboste gebieden. In kleine groepjes zoeken deze vogels naar insecten waarbij ze echter zelden op de grond komen. Wel zijn ze veelvuldig waargenomen in de hogere woudlagen tot vlak onder de kroonlaag. Hun nesten worden gebouwd van mos en dode bladeren, op een boomtak, hangend aan takjes ofwel in een dichte struik. De nesten zijn komvormig en met fijn mos en varenblad bekleed. Zowel de mannetjes als de vrouwtjes zijn actief bij de nestbouw betrokken, broeden afwisselend op de 3-4 eitjes en brengen ook samen hun jongen groot. In het algemeen is er geen duidelijk verschil tussen de sexen en dat maakt het erg moeilijk om een paartje samen te stellen.

De laatste jaren zijn er nogal wat nontimalies in de handel geweest en bij de liefhebbers terechtgekomen. In erg veel gevallen is er serieus getracht om met deze vogels te kweken en diverse goede resultaten zijn inmiddels behaald. In juni 1987 schreven wij u over de kweek met de Berg nontimalie en nu kunnen we u iets vertellen over een evengoed resultaat met de Nepal nontimalie.

In een met veel coniferen beplante ruime voliëre van 10 m lang, 2 m breed en 2 m hoog, houdt C. Rooijackers in Lisse een paartje van deze timalies tezamen met brilvogeltjes, nachtegalen, dikbekmeesjes enz.. In de maand april vorig jaar, gingen de timalies tot nestbouw

over. In een conifeer werd van voornamelijk coesvezels en paardehaar, een vrijstaand komvormig nest gebouwd waarin op 25 april het eerste ei werd gelegd. Het ei had een blauwachtige schaalkleur waarop bruine spikkels en spatten voorkwamen. Het legsel werd 3 eieren groot en later bleek dat ze alle drie bevrucht waren. Desondanks zijn er, na 11 dagen afwisselend door man en pop te zijn babroed, 2 eieren uitge-

Volwassen Nepal Nontimalie, *Alcippe nipalensis*, die met 2 rassen voorkomt in het Himalayagebied, Assam en Birma.
Lengte 15 cm.

Nepal nontimalie op de leeftijd van 9-10 maanden. Nog niet helemaal op kleur zoals u ziet.

nontimalies

komen. Beide jongen hadden een vleeskleurige huid waarop een weinig grijsachtige dons voorkwam.

Ze werden voorbeeldig door de oudervogels gevoerd en toen ze onderveer 12 dagen oud waren hebben ze het nest verlaten en keerden daarin niet meer terug. Nog ruim 20 dagen zijn ze toen, na verloop van tijd in afnemende mate, door de oudervogels gevoerd. In hun jeugdkleed zijn ze wat valier, wat matter van kleur. Op een leeftijd van vier dagen zijn de jonge vogels met 2.3 mm ringen geringd.

Het voedsel bestaat uit een goed universeelvoer, fruit, mierenpoppen, meelwormen, pinky's en levende insecten die de oudervogels in de volière wisten te verschalken.

Een van de jonge Nepal nontimalies is door de heer Rooijackers ingezonden op de bondskampioen, Vogel '89 in Breda. De vogel bleek nog niet helemaal op kleur te zijn, kreeg 87 punten maar de eigenaar ontving terecht de NBvV Oorkonde.

Naast de Nepal nontimalie, leek het ons best wel aardig om u kennis te laten

nemen van nog een tweetal soorten, te weten de Nepal wenkbrauw nontimalie en de Bruinwang nontimalie. De onderschriften verstrekken u nog enige aanvullende informatie.

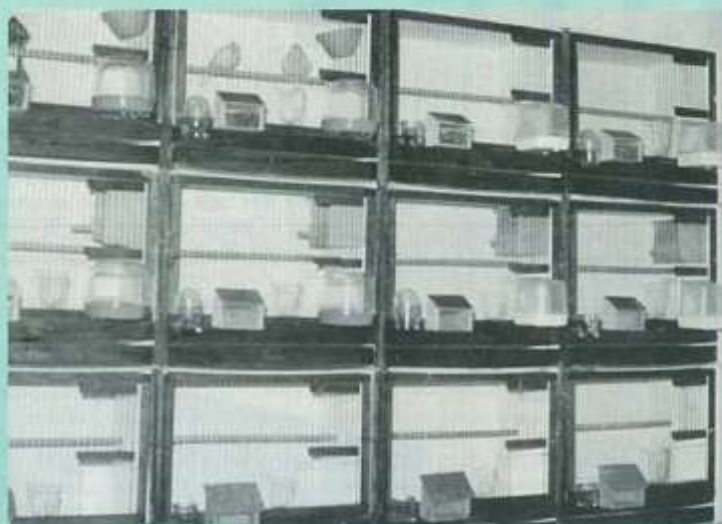

Nepal wenkbrauw nontimalie, *Alcippe vinipectus*. U ziet de nominantvorm. Nog 7 rassen zijn beschreven en ze komen voor in het Himalayagebied, Nepal, Tibet, Sikkim, Bhutan, Assam, Burma, Vietnam, Yunnan en Sikang. Lengte 11 cm.

Bruinwang nontimalie, *Alcippe polocephala* die met 8 rassen voorkomt in India, Assam, Burma, Thailand en in Indochina. Lengte 15 cm.

Over kleurkanaries.

De beginnende kweker.

In deze serie, die geschreven is voor de kleurkanarie-liefhebber die met kweken wil beginnen, zal duidelijk worden dat men niet impulsief te werk mag gaan. We bekijken, hoe het geheel eenvoudig met zo min mogelijk risico's en zonder hoge kosten opgezet kan worden.

De serie blijft gericht op kleurkanaries; de andere mogelijkheden zoals de richting van zang alsmede die van Vorm en Postuurkweek worden niet besproken. In het stadium van keuzebepaling dient men echter ook beslist rekening te houden met de mogelijkheden die er in die richtingen liggen. Het is niet zo dat de gevorderde kwekers ontraden worden deze artikelen te lezen maar natuurlijk zullen zij hierin wat "oud nieuws" tegenkomen.

De beginnende kweker staat voor verschillende vragen zoals:

- Wat spreekt mij het meest aan?
- Wat zijn de mogelijkheden?
- Hoe kan het worden opgezet en wat kost dat?
- Hoe loop ik het minst risico?

De gevorderde kweker kent het antwoord op al deze vragen al, voor hem geldt nog uitsluitend de vraag, hoe betere resultaten bereikbaar zijn en als het goed is dan heeft die vraag meer betrekking op kwaliteit dan op kwanti-

teit. Immers grote aantallen kanaries kweken zonder een bepaalde richting na te streven is van weinig betekenis maar kwaliteit kweken in een vooral geplande richting is zeer zinvol en schept veel genoeg. Wel moeten wij vaststellen dat daarvoor zeker wat geduld nodig is.

Om te weten te komen wat je als beginnende kweker het meest aanspreekt, moeten verschillende soorten, rassen en kleurslagen bekeken worden. Aangewezen plaatsen daartoe zijn vooral de grotere vogeltonstellingen, je moet daar dan ook eens rustig de tijd nemen om de aanwezige vogels goed te bekijken.

Vergelijk de daar aanwezige soorten, bekijk in dit stadium van oriëntatie niet uitsluitend de groep kleurkanaries maar ook zang alsmede vorm en postuurkanaries. Er moet immers een keuzebepaling uit voortvloeien en alvorens u overgaat tot aanschaffing van materiaal en vogels, moet die keuze onomstotelijk vaststaan. Tijdens een bezoek aan een tentoonstelling kun je vragen stellen aan ervaren liefhebbers die bij zulke gelegenheden altijd aanspreekbaar zijn. Deze zullen u graag helpen. Een goede voorbereiding kost weinig meer dan een slechte, natuurlijk kost een goede voorbereiding wel iets meer tijd maar weloverwogen besluit zal later vrucht afwerpen. Toetreden als lid van

een vereniging heeft veel voordelen, je kunt begeleiding krijgen van medeliden, dia-avonden en lezingen bijwonen en aan vergaderingen deelnemen. Dit alles werkt vernederend. De kosten van zo'n lidmaatschap zijn over het algemeen zeer gering, om de gedachten te bepalen denk dan momenteel aan b.v. één gulden per week en besef dan tevens, dat daar echt wat tegenover staat. Zodra men op het punt is dat een bepaalde richting aanspreekt, haal dan ook beslist gerichte informatie uit de gelukkig hier voldoende beschikbare goede voorlichtingsboeken, dan komt u later niet voor verrassingen te staan. Hetgeen je aanspreekt moet ook aansluiten bij de mogelijkheden die je hebt. Hiermede bedoelen wij niet de financiële mogelijkheden omdat die, uiteraard mede afhankelijk van de omvang, vrijwel altijd zonder problemen te overbruggen zijn. De kosten van aanschaffing materialen en vogels hoeven niet hoog te zijn.

In verenigingsverband horen wij vaak dat b.v. broeckcoelen die overkompheet zijn, voor drie of vier tientjes verkocht worden. Over aanschaffingskosten van vogels lezen we later meer.

De mogelijkheden v.w.b. ruimte zijn vrijwel nergens gelijk. Advies is, niet met teveel vogels maar betrekkelijk klein van opzet van start gaan, mede daardoor is er met een beetje fantasie zelfs

bij de kleinst behuise, die noodgedwongen moet volstaan met die kleinere opzet, beslist de mogelijkheid te vinden om enkele vogels te kunnen houden. Ook is starten met de kanariekweek niet aan leeftijd gebonden, je hoeft er zelden voor van huis weg, een voordeel dat bij andere hobby's zelden voorkomt. Menigeen die over een beetje vrije tijd beschikt, heeft aan het kweken van vogels een zeer boeiende hobby. Vogels **eisen niet veel** tijd maar wie wel over veel vrije tijd beschikt, kan er vele uren mee bezig zijn. Op die mogelijkheden gaan wij later wat dieper in. Zodra voor de beginnening de keuze vaststaat, kan de gevorderde kweker een uitstekende hulp zijn, probeer van zijn kennis een graantje mee te pikken. Bekijk het materiaal waarmee hij werkt, goede vindingen kun je immers bij de opbouw van het vogelverblijf overnemen. Soms zie je ook hoe het **niet** moet, b.v. moeilijk te betreden kooien, moeilijk te reinigen en vaste, niet uitneembare zitstokken. Als zoiets moeilijk zuiver te maken is dan begin je daar niet graag aan met als gevolg dat het schoonmaken te weinig zal plaatsvinden.

Nog in het stadium van oriëntatie en keuzebepaling, dus er is nog geen materiaal en er zijn zeker nog geen vogels aangekocht.

Als met zekerheid vaststaat welk soort, ras of kleurslag voorkeur geniet, dan is de tijd gekomen om kooien, eet- en drinkmateriaal en aansluitend daarop, vogels aan te kopen.

Wij gaan ervan uit dat de beginnende kweker zijn keuze heeft laten vallen op kleurkanaries, het geheel eenvoudig met b.v. 2 driedelige kooien en vier koppeltjes kleurkanaries wil opzetten. Deze dienen geplaatst te worden in een droge, tochtvrije ruimte. Een start van deze omvang is overzichtelijk en heeft alle kans van slagen, groots starten en mislukken met als gevolg afhaken is zinloos.

Kweken in afzonderlijke broedkooien, telkens met één koppel apart, heeft veel voordelen. Deze methode is zoals gezegd overzichtelijk maar ook sluit het nestruzie's tussen meerdere popjes uit, er zijn geen rust en nestverstoring medebewoners en de resultaten be-

treffende nateelt zijn makkelijk bij te houden. Een goede administratie d.m.v. het invullen van kweeklijsten is belangrijk, wat we daarop invullen en waarom dat gebeurt, leest u nog.

De keuze van de broedkooien.

Er zijn kooien van verschillende materialen, verschillende soorten en verschillende afmetingen in de handel. Sluiten die afmetingen niet geheel aan bij uw mogelijkheden, dan weet een knutselaar daarop wel het passende antwoord. Over de te gebruiken materiaal soorten lopen de meningen uiteen, het kan zowel hout, metaal als kunststof zijn. Hout heeft het voordeel dat het een absorberende werking heeft, als men daarmee tenminste bij de oppervlaktebehandeling rekening heeft gehouden. Kooien van metaal of kunststof zijn makkelijker schoon te houden dan hout maar met zekerheid kunnen wij vaststellen, dat kweekresultaten in houten kooien niet onder hoeven te doen voor die van metaal of kunststof. Neem broedkooien overigens nooit te klein, voor kleurkanaries liefst niet kleiner dan 40 x 40 x 40 cm. Raadzzaam is het tussen twee broedvakken in, een z.g. babykooi vrij te houden, dit gedeelte mag gerust zo'n 10 à 15 cm smaller zijn dan het broedvak. Hier kunnen t.z.t. de jonge vogels vanuit de twee broedvakken in geplaatst worden, zolang die de ouderlijke zorg nog niet geheel kunnen missen. Goede ouderparen voeren hun jongen op deze manier tussen de tralies door nog geruime tijd maar daarop komen wij nog terug.

Eet- en drinkmaterialen, die **buiten aan de kooi** geplaatst zijn hebben het voordeel, veel minder bevuild te worden dan bakjes e.d. die in de kooi geplaatst zijn. Dat geldt met name voor zachtvoer in de periode dat er jonge vogels zijn en is ook m.b.t. drinkwater enorm belangrijk.

De kleine z.g. nippelflesjes voor drinkwater, die tegenwoordig in de handel zijn, voldoen aan de broedkooi uitstekend met als grootste voordeel, dat er steeds onbevuild drinkwater beschikbaar is voor broedparen en hun jongen. Daardoor lopen we dan wat minder risico op ziekten. Nog een voordeel van buiten aan de kooi geplaatste eet- en

drinkmaterialen is, dat wij de vogels minder storen dan dat wij telkens in de kooi e.e.a. moeten toedienen. Zitstokken, liefst 2 per broedvak, dikte 13 mm en zo'n 10 à 12 cm van bovenkant kooi geplaatst.

Zitstokken en kooien even ontsmetten alvorens er vogels in geplaatst worden, ontsmettingsmiddelen zijn in de handel voor een paar gulden te koop. In de meeste broedkooien is een uitschuifbare zandlade aanwezig. Als deze ruim genoeg is dan is naast schelpenzand de katebakkorrel (grof) een uitstekende bodembedekking en een goed middel om de kooibodem droog te houden. Katebakvulling die minder grof is kan stofoverlast geven en ook al is dat mogelijk totaal onschadelijk, stof is niet aantrekkelijk, noch voor uw vogels noch voor u zelf.

Tot slot van dit inleidende eerste deel nog even dit; liefst twee bevestigings mogelijkheden per broedvak voor nestbakjes aanbrengen.

Hierdoor hebben de vogels nestkeuze mogelijkheid en plaats die bij voorkeur buiten aan de kooi en zodanig, dat er geen enkele kans is op een ongeluk zoals afstoten of afvallen.

Met een beetje fantasie is dit best zo te maken dat t.z.t. makkelijk nestkontrolle kan worden uitgevoerd zonder dat wij de vogels in de kooi moeten storen. Zijn wij genoodzaakt nestbakjes in de kooi op te hangen, dan deze bij voorkeur in een hoek plaatsen en minimaal 10 cm vanaf de bovenkant kooi.

In dit eerste deel weinig over vogels en veel over materialen e.d., maar als wij goed van van start willen dan dient men beslist voor een goede en voor de soort geschikte huisvesting te zorgen alvorens vogels worden aangeschaft.

Over vogels en de aanschaffing daarvan leest u in de eerstvolgende uitgave.

A. van Eck.

Door eigen import uit Z. Amerika, Azië, Afrika regelmatig aan te bieden assort. kolibries, tangara's, Az. en Af. sunbirds, nectarvogels, toekans, toucanets en div. andere soorten

Adres: Kuipershaven 9, 3311 AL Dordrecht
Tel.: 078-145347 fax 078-138306

RIMO: ELEKTRONISCHE DIMMER

(Alleen voor gloeilampen)
Met instelbare schemerstand,
Dintijd va. 1/2 uur,
Vermogen 250 watt, & 220 volt.
1 JAAR GARANTIE.

Verder leveren wij: zekerkooien, inbouwsets, schouwlampen, Elstein lampen, elektronische broed- en ruimthermostaten, broedmeters en broedhygrometers, lewiekapparaat, Minigard schrikdraad, schakelklokken, schermchakelaar, luchtbevochtiger, viakbroedmachine enz. enz. DOKUMENTATIE OP AANVRAAG.

H. DIJKS - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon 01623 - 1 39 49 (ook 's avonds)

1990 1990

ZUID NED. VOGELMARKT.

In de Brabant Hallen te 's-Hertogenbosch.

ORGANISATIE: O.P.L.
OP ZATERDAG 10 FEBRUARI 1990
en
OP ZATERDAG 10 NOVEMBER 1990

Inbreng van alle soorten vogels mogelijk.
Behalve kwartels en hoenderachtgen.
Art. 3 Veeziektewet.

Tochtvrije hal - ruime parkeer gelegenheid
HANDELAREN VOOR 10.00 UUR BINNEN
OPEN VOOR BEZOEKERS VAN 10 TOT 16 UUR.
Inlichtingen tel: 04167-74703/73819.

NIEUW!

Lucht ionisatoren vanaf f 149,- incl. BTW.

NIEUW MODEL: NEGATRON 500

320 m3 lucht reiniging, + beugel + tester!
Duits fabrikaat, 6 jaar fabrieksgarantie.
Speciaal voor vogelverblijven, verwijdert: pollen, stof, stank, schimmelsporen, bacteriën en rook.

Inlichtingen: I.C.B., Postbus 1003
2340 BA Oegstgeest. Tel. 071-171206

De familie Uilnachtzwaluwen (Podargidae) behoort tot de orde van de Nachtzwaluwen (Caprimulgiformes) waartoe ook onze inlandse Nachtzwaluw wordt gerekend.

Van de Australische uilnachtzwaluw worden minstens 3 ondersoorten onderscheiden. Ze zijn zeer variabel wat lengte en kleur betreft. De lengte varieert van 35 cm in het noorden tot 53 cm in het zuidoosten. Van het noorden naar het zuiden wordt de kleur van de vogel steeds donkerder grijs. De afgebeelde vogel is gefotografeerd in het zuiden van Queensland en behoort tot één van de grotere rassen.

Het verenkleed van de uilnachtzwaluwen is zacht en doet denken aan boomchors.

Ze komen in de meest uiteenlopende gebieden voor, ook in de schaars met bomen begroeide woestijnen van Australië. Ze leven paarsgewijs en zijn standvogels. Als ze overdag gestoord

worden, nemen ze een karakteristieke schrikhouding aan. In zo'n geval blijft de vogel roerloos zitten, strekt echter langzaam hals en kop, richt zijn snavel schuin omhoog en doet zijn ogen zover dicht dat alleen langwerpige spleetjes overblijven. De normale roep is een 10 tot 15 maal snel herhaald oom, oom, oom. Het voedsel van de uilnachtzwaluwen wordt niet zoals vaak gedacht in de lucht gevangen maar van een tak of van de grond gegrepen. Dit voedsel bestaat uit grote insecten, kevers, kleine hagedissen, kleine vogeltjes enz. Echter ook fruit wordt gegeten, veelal uit bomen die in tuinen staan, hierdoor vliegen de vogels over straat en worden er veel doodgereden. Ook worden er veel vogels gedood door vossen en roofvogels.

De broedtijd is van augustus tot december, meestal 1 legsel per seizoen. Het nest heeft een diameter van 15 tot 30 cm en bestaat uit een los geheel van

twijgjes gebouwd op een horizontaal liggende takvork 3 tot 15 meter boven de grond. Er worden 1 tot 3 maar meestal 2 geheel witte eieren gelegd. De broedduur is 28 tot 32 dagen. Er wordt door beide ouders gebroed, het mannetje meestal overdag. De jongen vliegen uit na 25 à 35 dagen en blijven daarna nog een aantal maanden bij de ouders zodat men overdag vaak 3 of 4 vogels bij elkaar ziet.

De voliere van de maand

Na een tweetal verhuizingen belandde ik op mijn huidige stek, dit was in juni 1986. Daar ik bezeten ben van parkieten en papegaaien werd er een plan gemaakt om een voliere te bouwen. In augustus zijn de tekeningen samen met de aanvragen voor de bouw van een garage/kweekruimte naar de gemeente verstuurd.

Het lag namelijk in de bedoeling om in de zomer van 1987 met de bouw te beginnen. Na de nodige telefoontjes met zowel gemeente als provincie werd in februari 1987 de bouwvergunning afgegeven en zijn we in april begonnen met de bouw.

Het gehele complex is gebouwd op een fundering van 60 x 20 cm, met rondom een spouwmuur van 24 cm. In het navolgende verhaal zal ik me beperken tot het nachthok en de voliëres.

De afmeting van het nachthok is als volgt 3.00 x 7.00 x 2.50 m (b,l,h), hierop is een zolder gebouwd van 3.00 x 7.00 x 2.20 m (b,l,h) met een kap die een schuine heeft van ongeveer 45 graden. In het nachthok bevinden zich 7 hokken van 1 vierkantemeter en 2,50 m hoog met een scheidingsbodem op 1,25 m. Het bovenste gedeelte is nu het nachthok behorende bij de buitenvoliëres.

Op de achterwand zijn drie hokken geconstrueerd van 1.00 x 1.40 x 2.50 m (b,l,h) en een hok van 1.00 x 1.00 x 2.50 m (b,l,h). Aan dit nachthok is een buitenvoliëre geplaatst van 2.50 x 10.00 x 2.20 m (b,l,h).

Het gangpad in het nachthok is voorzien van plavuizen dit is gedaan om het schoonmaken te vereenvoudigen.

Tevens zijn er een aanrecht en diverse afvoerpunten aangelegd.

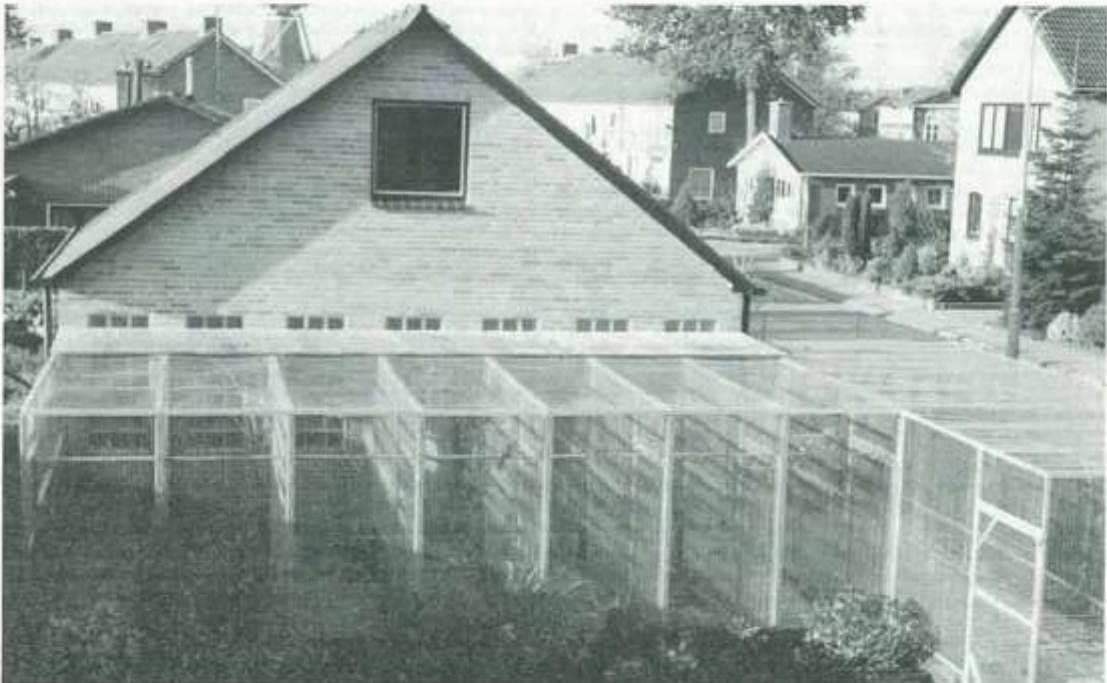
Om de wand tussen het nachthok en de voliere onderhoudsvrij te houden is hier gebruik gemaakt van glasblokken 20 x 20 x 10 cm (b,h,l).

De voliëres zijn 4,50 m lang, 1,00 m breed en 2,10 m hoog, het raamwerk is van aluminium-u-profiel gemaakt (4x4x4 cm) met daarop gaas van 25,4 x 25,4 x 1,60 mm. Het geheel rust op een muurtje van 50 cm waarvan 40 cm in de grond zit.

Momenteel worden de buitenvoliëres bewoond door 2 Adelaide Rosela, 2 Twenty Eight-parkiet, 2 Strogeel Rosella en 1 Roodvleugelparkiet. De "grote" voliere wordt leeg gehouden voor het goed laten uitvliegen van de jonge vogels. Binnen zitten momenteel 10 stel Splenddparkieten (wildkleur en mutaties). Op de bovenverdieping komen dit jaar ook nog een 6 tal rennen die ook met Splendids zullen worden bevolkt.

De gehele bouw heeft ongeveer 1 jaar in beslag genomen en kon gerealiseerd worden met de goede hulp van enkele kennissen en een zeer goede vogel-vriend.

E.A.W. van Kooten, Twello.

Kweekervaringen met het Peruduifje

(*Columbigallina cruziana*)

Tekst: F. Delnad / Foto: H. Biefeld

Naast het overbekende diamantduifje is het peruduifje reeds vanaf nazomer 1959 een vaste bewoner in mijn volière. In dat jaar kocht ik bij Animal in Eindhoven een koppeltje ingevorderde peruduifjes. Omdat ze nogal schuw waren en de reis naar West-Zeeuws-Vlaanderen in een lopertje, toch altijd enkele uren in beslag nam, kon ik ze niet ongeschonden in mijn volière loslaten.

Vooraf de kop en de vleugelbochten waren erg beschadigd en bloederig maar voor de rest zagen ze er gezond uit. Ik had een fors koppel uitgezocht waarvan ik hoopte goede jongen te kweken als ze tenminste zouden gaan broeden! Gelukkig konden ze voor de broedtijd aanbrak ruim op verhaal komen, het was nog maar eind september.

In die tijd woonde ik nog thuis en had een volière die eerder dienst had gedaan als kippenhok, geheel overdekt met een betonnen vloer. Vanzelfsprekend waren er geen struiken in deze volière aanwezig. Achteraf misschien wel juist want waren die er wel geweest dan zouden de duifjes door hun schuwe natuur waarschijnlijk steeds tussen de bossage te vinden zijn en zouden ze schuw blijven. Nu, zoveel jaren later, heb ik peruduifjes op stok die zelfs op tentoonstellingen rustig in hun kooi vertoeven, zoals ook weer op de afgelopen tentoonstelling in Breda te zien was. Geduld dus met deze vogels!

De peruduifjes zijn beslist niet zo snel met haar verzorger vertrouwd als de diamantduif en zullen ook niet zo tam worden. Toch kun je rustig in de volière komen zonder dat ze van hun nest vliegen. Een korte beschrijving van beide geslachten lijkt mij niet overbodig.

Het Peruduifje is in vergelijking met het diamantduifje een meer gedrongen vogel maar ongeveer van dezelfde grootte. Ongeveer achttien cm lang terwijl de staart iets korter is dan die van

het diamantduifje. Het onderscheid tussen doffer en duivin is zeker aan de kleur goed te zien, de doffer voelt ook iets fors aan in de hand.

De kop van de doffer is blauwgrijs, onder de snavel overgaand in vuilwit. De borst heeft een licht rose gloed (vooral goed te zien wanneer de zon er op schijnt) overgaand naar onderlichaam in bruine tint. Bovenlichaam is bruingrijs, schouders met purper violette band. Op de vleugels staalblauwe vlekken. De slagpennen zijn bruin, de middelste staartpennen bruinachtig grijs terwijl de buitenste staartpennen zwart zijn met smalle witte eindzomen. De pootjes zijn rose tot rood. De snavelplant is oranje-geel, ongeveer halwege overgaand in zwart. Het oog heeft een buitenste rode en een binnenste geelbruine oogring terwijl de pupil donkerbruin is. De balts van de peruduif laat een grommend diep geluid horen met opgezette krop terwijl hij een buiging maakt met een waaiende staart.

De kleur van de duivin is over het algemeen grijs, overgaand naar het onderlichaam in vuil wit. Ze mist duidelijk de rose en blauwgrijze kleur van de doffer op kop en borst. De snavel is ook beduidend geler, ze mist de oranje tint erin.

De naamgeving verraadt al de herkomst van deze duifjes, Peru en aangrenzende kuststreken. Om dit artikelje zo volledig mogelijk te maken wil ik toch ook iets over de aanschaf van deze duifjes op papier zetten. Vanzelfsprekend heb ik niet steeds verder gekweekt door het nageslacht aan elkaar te koppelen. Regelmatig heb ik vers bloed ingebracht. Enkele keren kocht ik bij een handelaar geïmporteerde duifjes. Deze beviel me niet zo goed als de in ons eigen land gekweekte vogels. Ik boerde steeds achteruit i.p.v. vooruit! De gekochte vogels van de handelaar waren steeds schuwer dan

de eigen kweek vogels. Koop dus als het enigszins kan eigen kweek vogels om een goede rustige stam op te bouwen. Je kunt het eens treffen bij een handelaar, maar meestal zijn het geïmporteerde exemplaren. Het voordeel van kopen bij een particulier met ervaring leert mij, dat je zijn ervaring meeneemt in je eigen kweek. Nu komt bij menigeen natuurlijk de vraag naar voren dat je dan meestal broer en zus in handen krijgt. Dat hoeft niet zo te zijn, de meeste echte duivenliefhebbers hebben meestal twee koppels van iedere duivenssoort in hun bezit. Mocht je toch broer en zus kopen dan is dit voor één keer beslist niet zo erg maar ga niet steeds weer door op deze manier! Maak er geen regel van! Let bij aankoop dat de vogels gezond zijn, fors d.w.z. pak ze in de hand en voel of het allemaal fors aanvoelt en er kracht in de vleugels zit. Ook moeten ze een levendige indruk maken, heldere ogen hebben en gladde vleeskleurige pootjes. Let ook op de teentjes en nageltjes, vooral van de doffer, dit voor een goede bevruchting.

Breng de aangekochte vogels niet direct, indien mogelijk, in de volière bij de andere vogels (tenzij je zeker weet dat je met gezonde vogels te doen hebt) dit ter bescherming van je eigen vogels!

Observeer de vogels een dag of tien in de isolatiekooi, let op de uitwerpselen. Een duif dient gebonden uitwerpselen te hebben.

Na de "wentijd" zetten we de vogels, liefst s'morgens, in de gezelschapskooi of volière bij de andere vogels. Tegen de avond zullen de vogels dan aan de kooi en hun omgeving gewend zijn en een geschikte slaappleaats uitgekozen hebben.

De peruduif is wat betreft de voeding een zeer gemakkelijke vogel. Een goed tropisch zaadmengsel, trosgierst zo ru en dan en wat krachtvoer is hun hoofdmenu. In de wintermaanden krijgen ze

één maal per week een theelepeltje blauw maanzaad. (per vogel) Ook grit mag niet ontbreken, de duif pelt het zaad niet, dat moet in de maag gemalen worden. Onkruidzaad nemen ze ook tot zich evenals wat fijngehakte brandnetels of sla of wat vogelmuur. Maar, voorzichtig met groenvoer!!

Geef zoveel dat het in één keer opgegeten wordt anders loop je gevaar dat er darminfecties ontstaan.

Wil je met de peruduijfe gaan kweken dan is de volière de meest geschikte plaats. Begin niet te vroeg met de kweek, tenminste als je in het bezit bent van een onverwarmde volière. Dit kan alleen leiden tot teleurstellingen. Het uitbroeden van de eieren zal geen problemen geven, ook de eerste dagen van de jongen niet, maar daarna. De nachten zijn dan nog te koud en de jongen groeien niet voorspoedig op, kwakkel en gaan tenslotte toch dood of het blijven te iele jongen die voor het nageslacht waardeloos zijn.

Mijn jarenlange ervaring heeft mij geleerd om eind maart met de kweek te beginnen, d.w.z. ze bij elkaar te plaatsen. Je kunt dan in april de eerste jongen verwachten. Laat de duifjes niet meer dan drie ronden broeden, dan kunnen de laatste jongen nog op tijd voor de winter hun jeugdkleed ruilen voor het volwassen verenpakje en de ouders kunnen op verhaal komen om er het volgende kweekseizoen weer tegenaan te kunnen. De doffers en de duivinnen van alle duivesoorten bij mij zijn in de wintermaanden gescheiden dit om in dat jaargetijde de vogels geen gelegenheid te geven te gaan nestelen! Evenals met de voeding is de peruduijfe niet kieskeurig in het zoeken naar nestgelegenheid.

Hij kiest even gemakkelijk een kanarie-nestkastje als een bloempot of korfje om zijn eitjes in te leggen. Probeer nestbouw, als het enigszins kan, in struiken of andere beplanting te voorkomen. Het slordige duivenest zakt meestal in de takjes weg met alle gevolgen van dien. Hang daarom voldoende nestkastjes of iets dergelijks op in de

volière. Zelf heb ik goede ervaring met een kanaríenestkastje waarvan ik naast de voorkant ook één zijkant ontdaan heb van het traliewerk. De duifjes kunnen dan bij het verlaten van het nest langs de zijkant weg en moeten zich niet eerst draaien in het niet te ruime nestje. Ook als de jongen wat groter worden beschikken ze over iets meer ruimte. Ze geven de voorkeur aan om een nestje te bouwen zo hoog mogelijk in de volière. In tegenstelling tot de meeste duivesoorten bouwt de peruduijfe een iets minder slordig nest van grashalmpjes, takjes en worteltjes.

Spoedig na de nestbouw kun je twee witte eitjes verwachten, iets groter dan die van de diamantduif. Na ongeveer veertien dagen broeden door zowel doffer als duivin, kun je de jongen verwachten. Meestal broedt de jongen als kool en na een dag of twaalf verlaten ze reeds hun nest.

Na een dag of negen doe je ze een 4 mm ringetje aan.

Naast het reeds genoemde menu is het niet nodig in de broedtijd extra bij te voeren. De duiven voeren hun jongen "duivemelk" een substantie die door de ouders in de broedtijd zelf in de krop gemaakt wordt.

Eenmaal uit het nest keren de jongen hierop niet meer terug om te overnachten. s'Nachts zie je ze op stok, goed beschermd, tussen de ouders zitten. De jonge duifjes lijken op de duivin. Spoedig daarna begint het ouderpaar weer aan een nieuw broedsel. Meestal wordt een nieuw nest gemaakt in een ander nestkastje. Laat de jongen zolang bij de ouders totdat het tweede broedsel uitkomt. Vang ze dan uit en plaats ze in een ruime volière zodat ze zich goed kunnen ontwikkelen. Je voorkomt hierdoor dat de oude doffer achter de jongen aanjaagt en ze zodanig verwondt dat dit vervelende gevolgen zou kunnen hebben.

Dit hoeft overigens niet altijd het geval te zijn. Wegens plaatsgebrek heb ik

meerdere keren de jonge vogels bij de ouders gelaten, zonder nadelige gevolgen. Maar, blij altijd attent!!

Wanneer de jongen hun jeugdkleed verwisselen voor het volwassen verenpakje, zul je dit snel bemerken. De doffer begint blauwe veertjes te krijgen terwijl het jonge duivinetje grijs blijft. In de broedtijd kunnen de doffers zeer aggressief zijn. Ze dulden bijna geen andere duivesoorten in hun omgeving, zeker geen soortgenoten. Zelfs hun eigen duivin wordt door hun broeddrift soms akelig toegetakeld.

Overigens is het mij meerdere keren gelukt de peruduijfe samen met andere duivesoorten te laten broeden in dezelfde volière. Goede resultaten heb ik gehad samen met de zebra-duif, vredesduif, staalvleedduif alsmede met de diamantduif. De ene keer liggen ze elkaar, de andere keer gaat het fout.

De peruduijfe is winterhard d.w.z. ze kunnen behoorlijk wat vorst verdragen. Bij mij verblijven ze in een onverwarmd nachthok met een geheel open ren, ze mogen zelf hun slaapgelegenheid uitkiezen. Alleen bij heftige vorst of ijzel jaag ik de duifjes in het nachthok. Dit om bevroren van tenen voorkomen. Meestal is het naar binnen jagen niet eens nodig, de vogels voelen zelf aan welk weer op komst is. Belangrijk is een droog en tochtvrij nachthok, dit is niet alleen voor duifjes maar voor alle vogels van belang.

Als we na het broedseizoen en de rui de jonge vogels uitzoeken voor de kweek of tentoonstelling is het zaak een zeer strenge selectie toe te passen.

Vogels met de geringste afwijking of slechte eigenschappen moet je uitsluiten voor de verdere kweek of tentoonstelling. Selecteer op formaat, houding, kleur, pootjes, snavel en vooral op de rust die de duif in zich moet hebben.

Dertig jaar geleden kon ik niet vermoeden dat de "schuwe" peruduijfe tijdens de bondskampioenschappen zo rijkelijk beloond zou worden.

Je ziet maar dat er met heel veel geduld heel veel te bereiken is. Evenals alle andere soorten tropische duifjes, kan ik